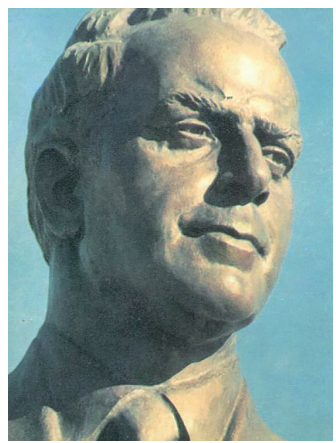

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

YENİ AZƏRBAYCAN

19 iyun
2025-ci il,
cümə axşamı
№ 103 (6930)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

İlham Əliyev: Ermənistan azərbaycanlıların öz dədə-baba yurdlarına qayıtmaq hüququna hörmətlə yanaşmalıdır

Tarixi ədalət bu insanların
öz vətənlərinə dinc və
təhlükəsiz qayıdışının
təmin olunmasını tələb edir

➔ Bax səh. 2

Azərbaycan-Bolqarıstan əlaqələri strateji xarakter daşıyır

➔ Bax səh. 2

Bakıda QDİƏT PA-nın 65-ci plenar sessiyası keçirilib

➔ Bax səh. 3

Hər kəsin toxunulmaz, pozulmaz və ayrılmaz hüquqları

➔ Bax səh. 2

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Medianın İnkişafı Agentliyi rusiyalı
televiziya aparıcısı Vladimir Solovyovun
qəpəzli fikirləri ilə bağlı açıqlama
yayıb. Açıqlamada qeyd edilir ki, Ermə-
nistanda hüquq-mühafizə orqanları tərə-
findən saxlanılan yaxın dostu, erməniə-

silli rusiyalı iş adamı Samvel Karapetya-
nın müdafiəsinə qalxan aparıcı bir neçə
dəfə "Artsax" ifadəsini işlətməmiş, Ermə-
nistan hakimiyyətini "Artsaxı hədiyyə
etməkdə" günahlandırmış, canlı yayım-
da birbaşa erməni xalqına müraciət edə-

Vladimir Solovyovun açıqlaması ölkələrimiz arasında dostluq ruhuna ziddir

rək onu da gələcəkdə "Artsaxın taleyi
gözlədiyini" demişdir. "Real tarixi fakt-
ları təhrif edən, yaxın keçmişdə baş ver-
miş proseslərə qərəzlə yanaşan Vladimir
Solovyov hər zaman Azərbaycana kin
və nifrət bəsləmiş, bu münasibət onun
çıxışlarında açıq şəkildə özünü büruzə
vermişdir. V.Solovyovun Ermənistan-
Azərbaycan münasibəti, 44 günlük Və-

tən müharibəsi, Azərbaycanın ərazi büt-
övlüyünü və suverenliyini tam bərpa et-
məsi ilə bağlı müxtəlif vaxtlarda etdiyi
çıxışlar həmişə qeyri-obyektiv olmuş,
ziddiyyətli mahiyyət daşımış və Azər-
baycanda adekvat reaksiyalara səbəb ol-
muşdur. Rusiyanın dövlət televiziya ka-
nalının efirində belə destruktiv iddiaların
yer alması narahatlıq doğurur, xalqımıza

qarşı qəbul edilməz hesab edilir, ölkələ-
rimiz arasında dostluq münasibətlərinin
ruhuna və məsələ ilə əlaqədar Rusiya-
nın rəsmi mövqeyinə tamamilə ziddir.
Jurnalist etikasına və əxlaqi dəyərlərə bir
araya sığmayan bu nifrət nitqini yolve-
rilməz hesab edir, qəti şəkildə pisləyir
və qarşı tərəfin üzrxahlıq etməsini göz-
ləyirik".

Qarabağa ləyaqətli və dayanıqlı qayıdış

İkinci Qarabağ müharibəsində işğal-
dan azad olunmuş ərazilərin məskun-
laşdırılması getdikcə daha da intensiv-
ləşir. Tamamilə yenidən qurulan həmin
ərazilərə bir-birinin ardınca köç karvan-
ları yola salınır. Növbəti köçün ünvanı
isə Ağdam rayonunun Kəngərli kəndi
olub. Bu günlərdə Prezident İlham
Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, işğal-
dan azad edilmiş ərazilərə...

➔ Bax səh. 4

Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizliyə verdiyi töhfələr...

Azərbaycanla Böyük Britaniya ara-
sında geniş əlaqələr mövcuddur. Məna-
sibətlərin inkişafı, qarşılıqlı maraq do-
ğuran məsələlər tərəflər arasında mütə-
madi olaraq müzakirə edilir. Yeni
Azərbaycanla Böyük Britaniya...

➔ Bax səh. 6

Avrasiyanın dialog və əməkdaşlıq məkanı

2025-ci il öncədən də proqnozlaşdı-
rıldığı kimi yeni dünya nizamının for-
malaşdırılması istiqamətində yaddaqa-
lan dövr kimi tarixə düşməkdədir. İstər
Qərbi-Şərqi, istər Şimal-Cənubi, istər
dövrün məqsədləri üzrə münasibətlər sis-
temi yenilənir, siyasi aspektlər özünün
köhnə axarından çıxır, ticari-iqtisadi
əlaqələr modeli müasir tranzaksiya for-
muluna əsasən müəyyənləşir...

➔ Bax səh. 3

TDT-nin investisiyaların Təşviqi Şəbəkəsi yaradılıb

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT)
Özbaşında IV Daşkənd Beynəlxalq
İnvestisiya Forumu (TIIF 2025) çərçi-
vəsində investisiyaların Təşviqi Şəbə-
kəsi (TurkIPAnet) yaradılıb. TDT-yə
üzv ölkələrin investisiya agentliklərinin
rəhbərləri tərəfindən təsdiqlənən An-
laşma Memorandumuna əsasən...

➔ Bax səh. 4

QƏRBİ AZƏRBAYCANDA İLK MİLLİ MƏTBUAT ORQANI: "LƏK-LƏK"

Qədim mədəniyyətə, zəngin ədəbi
irşə malik olan İrəvanda milli mətbua-
tın yaranması ictimai-ədəbi fikir tarixi-
mizin inkişafında özünəməxsus yer tu-
tur. XIX əsrin sonlarında İrəvanda ya-
şayan azərbaycanlı ziyalılar maarifi,
mədəniyyəti, ədəbiyyatı inkişaf etdir-
məyin yolunu ilk növbədə məhz...

➔ Bax səh. 2

İlham Əliyev: Ermənistan azərbaycanlıların öz dədə-baba yurdlarına qayıtmaq hüququna hörmətlə yanaşmalıdır

Tarixi ədalət bu insanların öz vətənlərinə dinc və təhlükəsiz qayıdışının təmin olunmasını tələb edir

Prezident İlham Əliyev iyunun 18-də Bakıda keçirilən “Qanunun aliliyinin gücləndirilməsi: ombudsmanların və milli insan hüquqları institutlarının rolu” mövzusunda Ombudsmanların Beynəlxalq Simpoziumunun iştirakçılarına müraciət ünvanlayıb. Müraciətdə bildirilir ki, bu il Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının qəbul edilməsinin 30-cu, Vətən müharibəsində şanlı zəfərimizin 5-ci ildönümüdür və bu müna-

sibətlə 2025-ci il Azərbaycan Respublikasında “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan edilmişdir. “18 iyun həmçinin ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur. Bugünkü simpoziumun belə əlamətdar tarixlərlə eyni vaxta təsadüf etməsi onun əhəmiyyətini artırmaqla yanaşı, Azərbaycanda müstəqillik və suverenlik dəyərlərinin, demokratik prinsiplərin, qanunun aliliyinin və insan hüquqlarının təbliği və təşviqi baxı-

mindan xüsusi önəm daşıyır. İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının qorunması dövlətlərin başlıca vəzifələrindən biridir. Xüsusilə son dövrdə baş verən global proseslər, geosiyasi gərginlik, informasiya texnologiyalarının sürətlə inkişafı və rəqəmsallaşmaya keçid insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində yeni prioritetlərin müəyyən olunmasını, hüquq müdafiə mexanizmlərinin, habelə milli insan hüquqları təsisatlarının fəaliyyətinin gücləndirilməsini şərtləndirir. Bu baxımdan, ölkəmizdə aparılan hüquqi və institusional islahatlar çərçivəsində ombudsman təsisatının mandatının beynəlxalq hüquq normalarına tam uyğunlaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər böyük əhəmiyyət kəsb edir və bu tədbirlər davam etdirilməkdədir.

Simpoziumda müzakirə ediləcək mövzulardan biri qaçqınların hüquqları ilə bağlıdır. Bu sahədə diqqət yetirilməli olan məsələ keçən əsrin əvvəllərindən başlayaraq Qərbi Azərbaycandan - Ermənistan ərazisindən yüz minlərlə azərbaycanlının

zorla çıxarılması və etnik təmizləməyə məruz qalmasıdır. Həmin dəhşətli deportasiyalardan sonra Ermənistan ərazisində bir nəfər belə azərbaycanlı qalmamış, bu ərazilərdə xalqımızın qədim tarixi-mədəni, dini-mənəvi irsi, o cümlədən abidələr, məscidlər, qəbiristanlıqlar məhv edilmişdir. Tarixi ədalət bu insanların öz vətənlərinə dinc və təhlükəsiz qayıdışının təmin olunmasını tələb edir. Ermənistan azərbaycanlıların öz dədə-baba yurdlarına qayıtmaq hüququna hörmətlə yanaşmalıdır. Bu, bölgədə sülhün, barışığın və insan hüquqlarının bərqərar olması üçün vacib şərtidir”.

Dövlət başçısının müraciətində qeyd edilir ki, simpoziumda aparılacaq müzakirələr və təcrübə mübadiləsi insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, hüquq mədəniyyətinin təbliği, təsisatlar arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi və qanunun aliliyinin təmin olunması üzrə gələcək perspektivlərin müəyyən edilməsi baxımından faydalı olacaqdır”.

Azərbaycan-Bolqarıstan əlaqələri strateji xarakter daşıyır

Prezident İlham Əliyev Bolqarıstan Milli Assambleyasının sədrini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 18-də Bolqarıstan Respublikası Milli Assambleyasının sədri Nataliya Kiselovanı qəbul edib. Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında əlaqələrin strateji xarakter daşdığını deyərək, əməkdaşlığımızın genişləndirilməsində müxtəlif səviyyəli qarşılıqlı səfərləri və həyata keçirilən birgə layihələri qeyd edib. Siyasi münasibətlərimizin yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı son illərdə enerji sahəsində aktiv qarşılıqlı fəaliyyətin həyata keçirilməsindən məmnunluğunu bildirib. Azərbaycan Prezidenti Nataliya Kiselovanın Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının Bakıda keçirilən toplantısında iştirakının önəminə toxunub, səfərin səmərəli olacağına və ikitərəfli gündəliyimizlə bağlı məsələlərin müzakirəsi üçün də yaxşı imkan yaradacağını ümidvarlığını ifadə edib.

Qəbula görə dövlətimizin başçısına minnətdarlıq edən qonaq ölkələrimizin əlaqələrinin inkişafından məmnunluğunu bildirib, Azərbaycanla Bolqarıstan arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamənin əhəmiyyətini vurğulayıb.

1995-ci ildə ölkəmizdə amnistiya institutunu da təsis edib. Onun təşəbbüsü əsasında Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Əfv Komissiyası yaradılıb. 1996-cı ilin mayında isə Milli Məclis Azərbaycan Prezidentinin qanunvericilik təşəbbüsünü dəstəkləyərək yaşı 65-dən çox olanların ölüm cəzasından azad olunması ilə bağlı qərar qəbul edib, həmçinin ölüm cəzasının ləğ-

layıb. Nataliya Kiselova Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə Bolqarıstanın Veliko-Tarnovo şəhərində Trapezitsa Arxeoloji Muzey Qorğunun bərpasını xatırladaraq, bunun bolqar xalqı tərəfindən yüksək qiymətləndirildiyini və bu layihənin həyata keçirilməsinə görə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevaya minnətdarlığını ifadə edib.

Söhbət zamanı Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının Bakıda keçirilən toplantısının əhəmiyyətinə toxunularaq, bu tədbirin quruma üzv ölkələrin parlamentləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsində rolu vurğulanıb. Assambleyaya sədrliyin Azərbaycandan Bolqarıstana keçdiyi bildirilərək, ölkəmizin bu təşkilata yüksək səviyyədə sədrlik etdiyi qeyd olunub.

Görüşdə ölkələrimizin beynəlxalq təşkilat çərçivəsində uğurlu əməkdaşlığı və bir-birini dəstəkləməsi qeyd edilib, iqtisadi-ticari, enerji, o cümlədən bərpaolunan enerji və digər sahələrdə əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsi üçün geniş imkanların olduğu bildirilib.

yamızın ən geniş fəslində məhz əsas insan və vətəndaş hüquq və azadlıqları, bu hüquqların və azadlıqların təminatı, habelə ayrı-ayrı hüquq və azadlıqların qanuni məhdudlaşdırılmasının yol verilən hədləri öz əksini tapıb. O cümlədən 24 avqust 2002-ci il və 18 mart 2009-cu ildə keçirilən ümumxalq səsverməsi - referendumda da qeyd olunan istiqamətlərdə uğurların əldə olunmasına xüsusi töhfələr bəxş edib. Belə ki, bəhs olunan ümumxalq səsvermələri qanunvericilik bazasının zənginləşməsi, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının əhatə dairəsinin genişlənməsi, sosial-siyasi təsisatların fəaliyyət mexanizminin səmərəlilik səviyyəsinin artırılması istiqamətlərində müstəsna əhəmiyyət kəsb edib. Bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2016-cı il sentyabrın 26-da keçirilən ümumxalq səsverməsi - referendum vasitəsilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına edilmiş əlavə və dəyişikliklər ölkəmizdə demokratik inkişaf yolunda keyfiyyətə yeni bir mərhələ açıb.

Mübariz ABDULLAYEV

Hər kəsin toxunulmaz, pozulmaz və ayrılmaz hüquqları

Prezident İlham Əliyev: İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının qorunması dövlətlərin başlıca vəzifələrindən biridir

Bakıda keçirilən Ombudsmanların Beynəlxalq Simpoziumunda insan hüquqları mövzusu diqqət mərkəzində olub. Vurğulandığı kimi cəmiyyətdə insan hüquqlarının müdafiəsini təmin etmədən qanunun aliliyyəni nail olmaq mümkün deyil. Dövlət başçısının tədbir iştirakçılarına müraciətində də bu mövzuya xüsusi toxunulub: “İnsan hüquqları və əsas azadlıqlarının qorunması dövlətlərin başlıca vəzifələrindən biridir. Xüsusilə son dövrdə baş verən global proseslər, geosiyasi gərginlik, informasiya texnologiyalarının sürətlə inkişafı və rəqəmsallaşmaya keçid insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində yeni prioritetlərin müəyyən olunmasını, hüquq müdafiə mexanizmlərinin, habelə milli insan hüquqları təsisatlarının fəaliyyətinin gücləndirilməsini şərtləndirir”.

Müstəqil Azərbaycanın ardıcıl siyasəti

Bu gün dünyada ölkələrin inkişaf səviyyəsi yalnız iqtisadi-maliyyə göstəriciləri ilə ölçülmür. Demokratik mühitin bərqərar olması, o cümlədən insan hüquq və azadlıqlarının qorunması da milli dövlətlərin nüfuzunu şərtləndirən çox mühüm amillər qismində çıxış edir. Qeyd etmək yerinə düşər ki, ölkəmizdə insan hüquqları ilə bağlı ayrıca gün təsis edilib. Hər il iyunun 18-i Azərbaycanda İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur. Belə bir əlamətdar gün üçün 18 iyun tarixinin seçilməsi də təsadüfi deyil. Müstəqil Azərbaycanda ilk dəfə

1998-ci il iyunun 18-də Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən “İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı” təsdiq edilib və insan hüquqlarının təmin olunması dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyənləşdirilib. Prezi-

dent İlham Əliyevin 2007-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamı ilə məhz həmin tarixi gün Azərbaycanda İnsan Hüquqları Günü elan edilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü əsasında respublikamızda insan hüquqlarının və azadlıqlarının qorunmasında səmərəli hüquq müdafiə mexanizmi olan Ombudsman təsisatının yaradılması hüquqi islahatların ən mühüm mərhələlərindən birini təşkil edir. Heydər Əliyevin “İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təmin edilməsi sahəsində tədbirlər haqqında” 1998-ci il 22 fevral tarixli Fərmanında, habelə 1998-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilən

Dövlət Proqramında insan hüquqları üzrə müvəkkil təsisatının yaradılması nəzərdə tutulub. 2001-ci il dekabrın 28-də isə Milli Məclis “Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili haqqında” Konstitusiya Qanununu qəbul

edib. 2002-ci il martın 5-də Ulu Öndər Heydər Əliyev “Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili (ombudsman) haqqında” Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Qanununun tətbiqi edilməsi barədə Fərman imzalayıb. 2002-ci il iyulun 2-də “Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili haqqında” Konstitusiya Qanununun tətbiqi ilə əlaqədar bəzi qanunvericilik aktlarına dəyişikliklər və əlavələr edilməsi barədə Qanun qəbul olunub.

Bu sahədə başlanan islahatlar sonrakı mərhələdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə eyni ardıcılıqla davam etdirilib. Dövlətimizin

başçısının “Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planının təsdiq edilməsi haqqında” 2006-cı il 28 dekabr tarixli Sərəncamında Azərbaycanın müasir inkişaf dövründə hüquqi dövlət quruculuğu və insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində söylərin gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi göstərilib. 2017-ci il 10 fevral tarixli “Penitensiar sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cəmiyyətdən təcridəmə ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi barədə” Sərəncamı, eləcə də bu sahədə imzalanan digər Fərman və sərəncamlar ölkəmizdə insan hüquqlarının təmin olunması işinə mühüm tökən verib.

İnsanın yaşamaq haqqı
Respublikamızda ölüm hökmünün ləğvi təşəbbüsü də zamanında Ulu Öndər Heydər Əliyevdən gəlib. O, 1998-ci il fevralın 3-də ölüm hökmünün ləğv olunması haqqında təşəbbüslə Milli Məclisə müraciət ünvanlayıb. Ulu Öndər həmçinin, Konstitusiyanın 96-cı maddəsinə uyğun olaraq ölkədə ölüm hökmünün ləğv olunması ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının cinayət, cinayət-prosessual və islah-əmək məcəllələrində dəyişikliklər və əlavələr edilməsi haqqında qanun layihəsini parlamentə təqdim edib. Ulu Öndər

vini nəzərdə tutan cinayətlərin sayı qanunvericilikdə 33-dən 12-yə endirilib.

İnsan hüquqlarının qorunmasına Konstitusiya ilə verilən geniş təminatlar

Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı əsasında 2025-ci il ölkəmizdə “Konstitusiya və Suverenlik İli” elan olunub. Konstitusi-

BMT-nin Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının keçirilməsi ilə əlaqədar yaradılmış Təşkilat Komitəsinin ilk iclası olub

İyunun 18-də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının (WUF13) keçirilməsi ilə əlaqədar yaradılmış Təşkilat Komitəsinin ilk iclası olub. Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev iclası açaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin siyasətində şəhərlərimizin və digər yaşayış məntəqələrimizin inkişafı, dayanıqlı həyat şəraitinin, sakinlərin rahat və sağlam həyat tərzinin təmin olunmasının daimi diqqət mərkəzində saxlanıldığını qeyd edib.

Təşkilat Komitəsinin sədri şəhərsalma fəaliyyətinin Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”də dövlətin sosial-iqtisadi siyasətində dayanıqlı inkişafın əsas strateji hədəflərindən biri kimi müəyyən olunduğunu və bu istiqamətdə məqsədyönlü fəaliyyətin həyata keçirildiyini deyib. Bu gün dövlət başçımızın rəhbərliyi ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında miqyasına, keyfiyyətinə və sürətinə görə dünyada postmünaqişə dövrünün misli görünməyən və qaçaqçıl şəhərsalma standartlarına uy-

ğun kompleks yenidənqurma işləri uğurla həyata keçirilir. XXI əsrdə dünyada urbanizasiya prosesinin sürətləndiyini bildiren Təşkilat Komitəsinin sədri Azərbaycan hökumətinin şəhərsalma sahəsində apardığı islahatların və genişmiqyaslı layihələrin, habelə ölkəmizə bu sahədə global əməkdaşlığa verdiyi töhfələrin beynəlxalq aləmdə təqdir olunduğunu qeyd edib. Buna görə də BMT-nin himayəsi altında keçirilən, mühüm və global xarakterli tədbirlərdən biri hesab edilən Ümumdünya Şəhərsalma Forumunun 13-cü sessiyasının (WUF13) “Hər kəs üçün yaşayış yerləri: təhlük-

kəsiz və dayanıqlı şəhərlər və yaşayış məskənləri” mövzusunda 2026-cı ildə Bakıda təşkilinə dair qərar qəbul olunması Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki nüfuzunun, ölkəmizə göstərilən böyük etimadın növbəti təzahürüdür. Daha sonra Təşkilat Komitəsinin üzvləri - Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri, WUF13-ün milli koordinasiatoru Anar Quliyevin, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Eldar Əzizovun və Azərbaycan Memarlar İttifaqı İdarə Heyətinin sədri Elbay Qasımozadənin gündəlikdə duran məsələlər üzrə məruzələri dinlənilib.

İclasın sonunda Təşkilat Komitəsinin sədri Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bu mötəbər tədbirin yüksək səviyyədə təşkili və keçirilməsi ilə əlaqədar qarşıya qoyduğu vəzifələrə uyğun olaraq WUF13-ün milli koordinasiatoru və əməliyyat şir-

kətinin fəaliyyəti, forumun təşkili və keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının hazırlanması, Təşkilat Komitəsinin Katibliyinin işinin təşkili və digər aidiyyətli məsələlərlə bağlı tapşırıqlar verib.

Bakıda QDİƏT PA-nın 65-ci plenar sessiyası keçirilib

Azərbaycan təşkilata sədrliyi Bolqarıstana təhvil verib

İyunun 18-də Bakıda Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının (QDİƏT PA) 65-ci plenar sessiyası keçirilib. Milli Məclisin spikeri, QDİƏT PA-nın sədri Sahibə Qafarova qonaqları salamlayaraq deyib

ki, belə görüşlər xalqların bir-birinə daha da yaxınlaşmasına, qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə təkan verir.

O, Azərbaycanın dövlət səviyyəsində dialoqa, dinc birgə yaşayışa və beynəlxalq əməkdaşlığa hər za-

man böyük əhəmiyyət verdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, bu gün Bakı, ideyaların yarandığı, təcrübə mübadiləsinin aparıldığı, birlikdə regionumuzu yaxşılaşdırmağa doğru dəyişə biləcək həll yollarının axtarıldığı yera çevrilir.

“Yalnız regional deyil, beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına da töhfə verməliyik”

ti əhəmiyyətli addımdır: “Bolqarıstan inanır ki, Qara dəniz regionu ölkələri üçün davamlı inkişaf və rifah yalnız iqtisadi əməkdaşlıq gücləndirilməklə təmin edilə bilər. Bu fundamental prinsip bizim ortaq hədəfimiz olaraq qalmalıdır. Xüsusilə də müasir dövrün dinamik qlobal dəyişiklikləri, hərbi münaqişələr və müxtəlif böhranlar fonunda. Ona görə də biz bu strategiyamızın mərkəzinə mehriban qonşuluq münasibətlərini yerləşdirməli, yalnız regional deyil, eyni zamanda, beynəlxalq əməkdaşlığın da inkişafına töhfə verməliyik”.

Şimali Makedoniya Assambleyasının

prezidenti Afrim Qaşi isə bildirib ki, ölkəsi Avropaya integrasiya prinsiplərinə sadiq olaraq QDİƏT-in inkişafını əsas kimi görür. Onun sözlərinə görə, QDİƏT PA yalnız region ölkələrini bir araya gətirmir, eyni zamanda, gənc nəsillər arasında dialoqu təşviq edərək, xalqlarımızın daha sıx integrasiyasına töhfə verir. A.Qaşinin fikrincə, assambleya siyasi dialoqun mümkünlüyünün, hətta sabit və firavan gələcəyin qurulması üçün yeganə və ən doğru yol olduğunun bariz sübutudur. Bu dialoq ortaq məqsədləri, ümumi dəyərləri və sabitliyə olan birgə inamı əks etdirir.

Sahibə Qafarova: QDİƏT-in regionumuzdakı rolu unikalıdır

Spiker qeyd edib ki, QDİƏT-in regionumuzdakı rolu həqiqətən unikalıdır. Bu təşkilat Balkanlardan Qafqaza, Qara dənizdən Xəzər dənizinə qədər ölkələri birləşdirir. Onun sözlərinə görə, bu təkcə coğrafiya deyil. Bizi ümumi tarix, mədəniyyət, iqtisadi maraqlar, ən əsası isə sülh və inkişafa olan ümumi arzu birləşdirir.

Baş Assambleya çərçivəsində keçirilən müzakirələrin mühüm prinsipləri - demokratiyaya, qarşılıqlı hörmət və etimada əsaslanmağına inamını ifadə edən S.Qafarova deyib ki, qərarların söz olaraq qalmaması üçün lazımı işlər görülməli, konkret addımlar atılmalı, insanların həyatını dəyişəcək real təşəbbüslər irəli sürülməli, dialoq siyasətə, siyasət isə real fəaliyyətə çevrilməlidir. Azərbaycan parlamentinin spikeri parlamentlər arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsinin, davamlı inkişafa töhfə verəcək qanunvericilik aktlarının uyğunlaşdırılmasının təşviq

edilməsinin və qanunun aliliyinin gücləndirilməsinin vacibliyini ifadə edib. Vurğulanıb ki, sözdən konkret səmərəli, şəffaf və uzunmüddətli əməkdaşlıq mexanizmlərinə keçilməli, davamlı inkişafa xüsusi diqqət yetirilməlidir.

Baş Assambleya iştirakçılarının tədbir çərçivəsində Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfər edəcəklərini bildirən Milli Məclisin sədri deyib ki, qonaqlar həmin ərazilərdə Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazilərinin Ermənistan tərəfindən 30 il davam edən işğalının dağıdıcı nəticələrini ilk baxışdan görə biləcəklər. Eyni zamanda, onlar bu ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı yenidənqurma və abadlıq işlərinin də şahidi olacaqlar.

mədəniyyətləri, slavyan xalqları, Balkan ölkələri, Cənubi Avropa və Latın mədəniyyətlərinin müxtəlif elementlərini özündə birləşdirən zəngin mədəniyyət palitrasına malikdir. Məhz bu zəngin mədəni irs üzərində biz gələcəyimizi qura bilirik. Bu irs bizə

yalnız kim olduğumuzu xatırlatmır, həm də haraya doğru gətdiyimizi müəyyən etməyə yardım edir. Biz bu irsi qorumaqla yanaşı, onu gələcək nəsillərə ötürməyə məsuliyyət daşıyıq” - deyən Baş katib əlavə edib ki, sülh, barışıq və əməkdaşlığı fəaliy-

Çıxış edən QDİƏT PA-nın Baş katibi Asəf Hacıyev bildirib ki, Qara dəniz regionu yalnız iqtisadi əməkdaşlıq və təhlükəsizlik baxımından deyil, həm də mədəniyyətlərin qovuşduğu məkan olaraq çox önəmli. Bu region müxtəlif millətlərin, dillərin, dinlərin və mədəniyyətlərin bir arada sülh içində yaşadığı unikal bir coğrafiyadır: “Çoxmədəniyyətli və çoxdillili bəlgədə yaşadığımız üçün fəxr edirik. Bu müxtəliflik bizim ən qiymətli sərvətlərimizdən biridir. Bu, sadəcə keçmişin mirası deyil, həm də gələcəyin açarıdır. Qara Dəniz regionu Türk

Baş katib: Sülh, barışıq və əməkdaşlığı fəaliyyətlə təşviq etmək vacibdir

yətlə təşviq etmək vacibdir.

Qeyd edək ki, QDİƏT PA-nın 65-ci plenar sessiyasının gündəliyində olan məsələlər geniş müzakirə edilib və müvafiq qərarlar qəbul olunub.

Tədbir iştirakçıları dünən, həmçinin Fəxri xiyabanda müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər. Eləcə də Bakıdakı Zəfər parkı da zi-

yarət olunub. Qonaqlara Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsində göstərdiyi misilsiz qəhrəmanlığın və qazandığı möhtəşəm tarixi Zəfərin yaddaşlarında yaşadılması, şəhidlərimizin əziz xatirəsinin əbədiləşdirilməsi məqsədilə yaradılmış Zəfər parkı barədə ətraflı məlumat verilib.

Nardar BAYRAMLI

Avrasiyanın dialoq və əməkdaşlıq məkanı

Bakı yeni dünya nizamında qlobal çağırışlar səsləndirir

mənzərə heç də ürəkəcan deyil:

- Katakizmlərin həm coğrafiyası, həm mahiyyəti, həm də “xasiyyəti” dəyişkonliyyə uğrayır;
- Yeni dəyərlər toplusu sistemində global təhlükəsizlik fərqli anamlarda təhdid altına düşür;
- Yeni dünya çağırışları yeni nizamın ştrixlərini formalaşdırır;

- Güc mərkəzlərinin təmərküzləşməsi növbəti mərhələyə qədəm qoyur - burada geopolitik anlamda ortaya çıxan yeni regional aktorlar da nəzərə alınır.

Beləliklə, dünyada baş verən proseslər həm siyasi, həm iqtisadi, həm sosial, həm də mədəni sferalar üzrə yenilənmənin (format edilmənin) bir addımında dayanır. Yeri gəlmişkən, Prezident İlham

Əliyev iyunun 15-də YAP-ın təşkilatçılığı ilə Şuşada keçirilən “Yeni dünya nizamı: geosiyasi aspektlər və global çağırışlar” mövzusunda beynəlxalq konfrans iştirakçılarına ünvanladığı məktubda bildirib ki, müasir dövrdə dünyada olduqca müəyyənəlməyən geosiyasi hadisələr baş verir. Milli, regional və global təhlükəsizliyə qarşı çoxsaylı təhdidlərin yaranması və

ölkələrin müxtəlif siyasi, hərbi, iqtisadi, mədəni, humanitar, ekoloji çağırışlarla üzləşməsi fonunda beynəlxalq münasibətlər sistemində yeni güc mərkəzlərinin meydana çıxması və yeni dünya nizamına keçid prosesi müşahidə olunmaqdadır: “Belə bir şəraitdə dövlət maraqlarının, ölkələrin müstəqilliyinin və suverenliyinin qorunması, sülh, sabitlik, əməkdaşlıq və çoxtərəfli inkişaf naminə səylərin birləşdirilməsi müstəsna əhəmiyyətə malikdir”.

Qalib və güdrətli Azərbaycan...

Bəlli olduğu kimi, beynəlxalq hüquq global mühitdə əsas istinad mənbəyi sayılır - hətta ən uzlaşılması mümkün olmayan proseslərin belə beynəlxalq hüquqla təsbiti mövcuddur. 30 ilə yaxın davam edən Ermənistan işğalı beynəlxalq hüquqa qarşı ən böyük hörmətsizlik və haqsızlıq sayıla bilər. İşğal nəticəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü pozulmuşdu və bu bərpə edilməli idi- BMT TŞ-nin qəbul etdiyi məlum 4 qətnamə 30 ilə yaxın effektiv şəkildə dayandı və icrasını gözlədi. 30 ilə yaxın Ermənistan bu qətnamələrə məhəl qoymadı. Bununla belə, təəssüfləndirici haldır ki, beynəlxalq aləm işğalçı ölkəyə qarşı hər hansı bir sərt reaksiya göstərmədi və cəzasızlıq mühiti də Ermənistanı yeni işğallara sövq etdi. Azərbaycan öz gücü ilə həm ərazi bütövlüyünü, həm də suverenliyini təmin etdi, həm də BMT TŞ qətnamələrinin icrasını reallaşdırdı. Təsəvvürlərdə beynəlxalq aləm dünya nizamına cavabdehlik daşısa da, realıqda biz bu cavabdeh global mühitin zəruri məqamlarda adekvat fəaliyyətlər sərgiləmədiyinin, bir sıra hallarda proseslərə, beşəriyyət üçün tələyüklü məsələlərə belə seyrçiyə qaldığının şahidi olduq. Prezident İlham Əliyev məktubunda bildirib ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistan silahlı birləşmələrinin tam, dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnaməsinə baxmayaraq, 30 ilə yaxın ərazisinin 20 faizi

işğal altında olmuş Azərbaycan ikili standartlarla, qərəzli və ədalətsiz münasibətlə üzləşmişdi: “44 günlük Vətən müharibəsi və 1 günlük antiterror əməliyyatı nəticəsində ölkəmiz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini öz gücü ilə tam bərpa etdi. Beləliklə, müasir Azərbaycan dövlətini dərin sosial, iqtisadi və siyasi böhrandan qurtaran dahi şəxsiyyət, milli dövlətçilik ideologiyasının yaradıcısı Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin arzuladığı qalib və güdrətli Azərbaycan dövləti formalaşdı”.

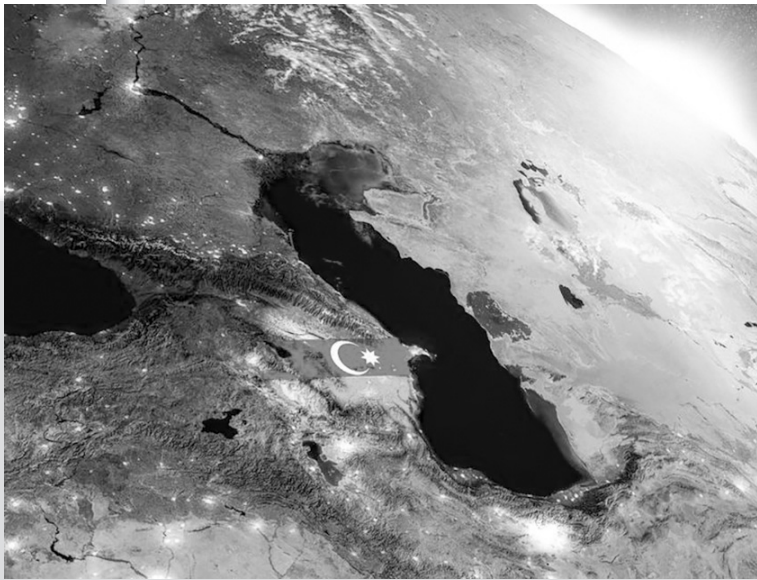
Azərbaycan bu gün üzüv olduğu siyasi təşkilatlarda, iqtisadi birliklərdə fəallığı ilə daim seçilir. Son 20 illik yolda BMT TŞ-yə sədrlik, Qoşulmama Hərəkatına rəhbərlik kimi çətin və məsuliyyətli vəzifələrin öhdəsindən gələn rəsmi Bakı özünün ədalətə əsaslanan, beynəlxalq hüquqa söykənən möqəyi ilə şöhrət qazanıb. Qlobal pandemiya dövründə davranışları, kolonializmdən əziyyət çəkən ölkələrə yardımları, global iqlim dəyişikliyindən əziyyət çəkən dövlətlərin hüquqlarının müdafiəsi kimi mühüm fəaliyyət spektrləri Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki yerini müəyyənləşdirib. Bu, Bakının əhəmiyyətini, əməkdaşlıq üçün tam etimad edilən dövlət kimi qəbul olduğunu göstərir. Müasir çağırışlar

Bakı ədaləti, beynəlxalq hüququ qətiyyətlə müdafiə edir

Dünyanın yeni dövr siyasi gündəliyinə nəzər salsaq Azərbaycanın açıq şəkildə yeni niazının formalaşması istiqamətində ən mühüm dövlətlərdən biri olması reallığı ortaya çıxır. Simvolik cəhətdən yanaşdıqda Bakını hətta müasir nizamın mərkəzi də adlandırmaq olar. O nöqtəyə nəzərdən ki, Bakı artıq 4 cəhət üzrə həm siyasi, həm də iqtisadi kəsişmələrinin əsas nöqtəsidir. İstər Şərq-Qərb, istər Şi-

mal-Cənub istiqamətləri üzrə formalaşan münasibətlər sistemi Azərbaycanın iştirakı, hətta bəzi məqamlarda liderliyi ilə həyata keçirilir. Detallara nəzər salaq Avropa İttifaqı yeni dövr üçün Qlobal Cənubla əməkdaşlıq parametrlərini Azərbaycanda müəyyənləşdirir. Paralel olaraq Şərq ilə nəzərdə tutulan genişmiqyaslı iqtisadi təmərküzləşmənin mərkəz nöqtəsi Azərbaycanıdır (Çin ilə imzalanan hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq sənədi bunu təsdiqləyir). Bakı Mərkəzi Asiya və Türk coğrafiyasında aparıcı rola malikdir - Orta Dəhlizin ən mühüm və strateji statusu olaraq bu vəzifəni uğurla həyata keçirir. Hətta ənənəvi kataklizmlərin dayandırılması, həlli yollarının arandırılmasında, tapılmasında Azərbaycanın vasitəçiliyi olduqca

vacib şərt kimi önə çıxır. Səbəb isə birdir - Azərbaycan bütün məsələlərdə beynəlxalq hüquqa əsaslanır, ədalət prinsipindən çıxış edir. Prezident İlham Əliyev öz məktubunda bildirib ki, ədalətli dünya nizamının tərəfdarı olduğunu hər zaman əməli fəaliyyəti ilə nümayiş etdirən Azərbaycan neinki yerləşdiyi Cənubi Qafqaz regionunun, həm də bütövlükdə Avrasiyanın dialoq və əməkdaşlıq məkanına çevrilməsinin tərəfdarı kimi çıxış edir: “Dost və tərəfdaş ölkələrlə birlikdə həyata keçirdiyimiz layihələr regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verir, həm Şərq ilə Qərb, həm də Şimal ilə Cənub arasında konstruktiv və perspektivli işbirliyinə əlverişli zəmin yaradır. Dörd il ərzində Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etmiş Azərbaycan Banduq Prinsiplərinə daim sadiq qalaraq ədalətli, beynəlxalq hüququ öz üzv ölkələrin qanuni maraqlarını qətiyyətlə müdafiə etməmişdir”.

Qlobal etimad mühiti...

çoxtərəfliyyəti təbliğ edir - xüsusilə, ticari-iqtisadi münasibətlərin diversifikasiya edilməsi ölkələrarası əlaqələrə rəngarənglik qatır. Azərbaycanın bütün global mühit üçün alternativ enerji və nəqliyyat marşrutu kimi strateji əhəmiyyətinin art-

ması faktoloji haldır - xüsusilə, Cənub Qaz Dəhlizi, “yaşıl enerji” layihələri və Zəngəzur dəhlizi kimi təşəbbüslər bu kimi məqamlarda ön plana çəkilir. Paralel olaraq təhlükəsizlik amili yeni dövrün əsas komponentlərindən biri kimi çıxış edir. Azərbaycanın siyasi pragmatizm əsaslanan mövqeyi və regional sülh təşəbbüsləri iştirakçı ölkələr tərəfindən bütün mənalarda təqdir edilir. Bu isə Azərbaycanın regionda sülh və inkişafın əsas mənbəyi olmasını daha da

qətişdirir. Dövlət başçısı sözügedən təbrik məktubunda onu da vurğulayıb ki, bu gün ədalətli dünya naminə yeni geosiyasi nizamın formalaşması dövlətlərin siyasi məsuliyyət prinsipinə əsaslanan ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətdən asılıdır: “Ölkələr məhz qarşılıqlı hörmət və etimada, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, müasir çağırışlara cavab verən səmərəli işbirliyi həyata keçirməklə bu prosedə layiqli töhfə verə bilərlər”.

Pərviz SADAYOĞLU

TDT-nin İnvestisiyaların Təşviqi Şəbəkəsi yaradılıb

Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Özbəkistanda IV Daşkənd Beynəlxalq İnvestisiya Forumu (TIIF 2025) çərçivəsində İnvestisiyaların Təşviqi Şəbəkəsi (TurkIPAnet) yaradılıb. TDT-yə üzv ölkələrin investisiya

agentliklərinin rəhbərləri tərəfindən təsdiqlənən Anlaşma Memorandumuna əsasən, TurkIPAnet yeni platforma kimi türk dövlətləri arasında investisiya əməkdaşlığının gücləndirilməsini, onların birbaşa xarici

investisiyalar üçün cəlb ediciliyinin artırılmasını, həmçinin investisiyaların təşviqi agentlikləri (IPA) arasında bilik mübadiləsi mexanizmlərinin inkişafını, səylərin koordinasiyasını və birgə təşəbbüslərin həyata

yata keçirilməsini nəzərdə tutur. TDT ölkələri yeni platforma çərçivəsində həm xarici, həm də daxili regional investisiyaların təşviqində koordinasiyanın gücləndirilməsinin vacibliyini vur-

ğulayıblar. Qeyd olunub ki, türk dünyası çərçivəsində inteqrasiya olunmuş, dayanıqlı və səmərəli investisiya

məkanının formalaşması üçün türk ölkələrinin IPA-ları arasında daha sıx əməkdaşlıq zəruridir.

Azərbaycan türk dünyasında aparıcı investordur

Azərbaycan türk dövlətlərinin ortaq maliyyə strukturu olan Türk İnvestisiya Fondunda (TİF) də fəal rol oynayır. Ötən ildən başlayaraq respublikamız fondun maliyyə portfelinin formalaşmasında aktiv səhmdar kimi çıxış edir. Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkiyə və Özbəkistan tərəfindən təsis edilmiş fond türkdilli ölkələrin iqtisadi-maliyyə-sərmayə baxışlarını və gələcək investisiya planlarını müəyyən etmək və həyata keçirmək üçün vahid donorluq funksiyasını üzərinə götürüb. Fondun məqsədi region-daxili ticarəti genişləndirmək və iqtisadi fəaliyyətləri dəstəkləmək vasitəsilə TDT dövlətlərinin iqtisadi inkişafına töhfə verməkdir. Üzv ölkələrin üzlük haqqı, investisiya ayırmaları, əsas kapital

və əlavə maliyyə alətlərindən formalaşacaq Fondun nizamnamə kapitalı ilkin mərhələdə 500 milyon dollar müəyyən edilib, kapital fondu hər biri nominal dəyəri 50 min dollara bərabər 10 min paya bölünüb ki, burada hər üzv ölkənin limitə uyğun payı vardır. Bundan başqa, Fondun nizamnamə kapitalı ödənilmiş paylara və yenidən çağırılabilən, yəni cəlb edilən paylara bölünüb ki, ümumi nominal dəyər 350 milyon dollar təşkil edir. Əlavə maliyyələşmədə ölkələr üzrə ümumi nominal dəyər isə 150 milyon dollardır. Gələcəkdə, Fondun maliyyə portfelinin daha da artırılaraq 1 milyard dolları ötəcəyi istisna olunmur.

Azərbaycanın TDT ölkələri ilə əlaqələrinin inkişafına dərin

töhfə verərək təşkilatın üzv ölkələrinə 20 milyard dollardan çox sərmayə yatırır. Həmin investisi-

yalar Türkiyədə enerji və kimya sektoruna, eləcə də digər qardaş ölkələrin sənaye, energetika, nəqliyyat sahələrinə yatırılıb. Bu, Azərbaycanın sərmayədar ölkə kimi TDT-də aktiv investisiya imicini göstərir.

TDT ölkələrinin əsas prioritetlərinin biri rəqəmsal azad ticarət rejiminin təmin olunmasıdır. Bu, üzv ölkələr arasında qarşılıqlı ticarət rejiminin yumşaldılması və idxal-ixrac mallarının gömrük və tranzit rüsumlarının aşağı salınması istiqamətində vahid siyasətin yürüldülməsini nəzərdə tutur. Tica-

TURKIC INVESTMENT FUND

TDT-nin rəqəmsal iqtisadiyat quruculuğu ilə bağlı hədəflərindən biri də maliyyə sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsidir. Ötən il “Türk Dövlətləri Təşkilatı-Yolu”nun mühüm tərkib hissəsidir. Strategiyaya əsasən, Xəzərin dibi ilə “TransXəzər” fiber-optik kabel xəttinin çəkilişinin 2026-cı ilə qədər tam başa çatdırılması nəzərdə tutulub. Bununla da “Digital Hab” sistemi də yaxın illərdə global rəqəmsal ticarətin ön işlək və çevik həlqəsinə çevriləcək.

Azad Ticarət Rejiminin yaradılması

rətdə elektron mübadilənin yeni mexanizmlərindən biri kimi Türkiyədə qüvvədə olan Yeni Kompüterləşdirilmiş Tranzit Sistemi təcürbəsinin bütün üzv ölkələrdə geniş tətbiqi nəzərdə tutulur ki, bu da iqtisadi-ticarəti əlaqələrin təşviqi və mal mübadiləsinin həcmələrinin artırılmasına xidmət edir. Bu ba-

xımdan DEPA sazişi qardaş ölkələr arasında qarşılıqlı ticarətin və xarici investisiyaların həcmənin artırılması, birgə iqtisadi layihələrin icrasında təşəbbüskarlığın daha da güclənməsi, eləcə də biznes qurumları arasında işgüzar münasibətlərin genişlənməsi üçün hüquqi əsaslar yaradır.

Vahid ödəniş sisteminin yaradılması

na üzv dövlətlərin Mərkəzi (Milli) Banklar Şurasının yaradılması haqqında” memorandum imzalanıb və təsisat fəaliyyətə başlayıb. Şuranın başlıca hədəfi TDT ölkələrinin mərkəzi bankları arasında səmərəli əməkdaşlığın gücləndirilməsi, pul-kredit siyasətinin tənzimlənməsi, maliyyə sabitliyinin təmin olunması, ödəniş sistemlərinin inkişafı, maliyyə və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi və digər sahələrdə həyata keçirilən siyasətlərin vahid platformada əlaqəndirilməsidir.

Hazırda Türk Dövlətləri Təşkilatına daxil olan dövlətlərin xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi təxminən 45 milyard dollar təşkil edir. Bu, onların ümumi ticarət dövriyyəsinin 4 faizə yaxını deməkdir. Ancaq potensial bundan azı 10 dəfə böyükdür. Bu baxımdan TİF-in türk ailəsinin iqtisadi gücünü, maliyyə qüdrətini birləşdirən və nümayiş etdirən struktur kimi vahid iqtisadi mərkəz olacağı şübhə doğurmur.

ELBRUS CƏFƏRLİ

“Rəqəmsal İpək Yolu” və “Digital Hab”-ı...

Türk Dövlətləri Təşkilatının mühüm prioritetlərindən biri müasir rəqəmsal texnologiyaların və kommunikasiya bağlantılarının yaradılmasıdır. Bu məqsədlə çoxşaxəli “Rəqəmsal İpək Yolu” layihəsi hazırlanıb.

Həmin layihə müasir dünyada ən innovativ platformalardan biri olan “Digital Hab”-ı formalaşdırmaqla türk dövlətlərinin rəqəmsal iqtisadiyyat blokunda sıx birləşməsinə əlverişli imkanlar yaradacaq. Ötən ilin no-

yabr ayında Özbəkistanda TDT ölkələri tərəfindən imzalanmış Səmərqənd Bəyannaməsində TransXəzər fiber-optik kabel infrastrukturunun yaradılması barədə razılıq əldə olunub ki, bu anlaşma “Rəqəmsal İpək

Qarabağa ləyaqətli və dayanıqlı qayıdış

Köç karvanının növbəti ünvanı - Ağdamın Kəngərli kəndi

İkinci Qarabağ müharibəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin məskunlaşdırılması getdikcə daha da intensivləşir.

Tamamilə yenidən qurulan həmin ərazilərə bir-birinin ardınca köç karvanları yola salınır.

Növbəti köçün ünvanı isə Ağdam rayonunun Kəngərli kəndi olub. Bu günlərdə Prezident İlham Əliyevin tapşırı-

ğına uyğun olaraq, işğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramına əsasən, yenidən quru-

lan Kəngərli kəndinə respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxana, sanatoriya və inzibati binalarda müvəqqəti

məskunlaşmış ailələrdən ibarət növbəti köç karvanı Bakı şəhərinin Qaradağ rayonundan yola salınıb.

Beş mühüm prioritetdən biri - “Böyük Qayıdış”

İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan dövləti və xalqımız üçün əsas milli ideya torpaqlarımızın işğaldan azad olunması, ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsi ilə bağlı idi. Azərbaycan həm dövlət, həm də cəmiyyət olaraq məhz bu ideya ətrafında birləşmişdi. Artıq bu mərhələni şəərəflə keçmişik. Vətən müharibəsinin nəticələrinə uyğun olaraq torpaqlarımız hərbi-siyasi yolla işğaldan azad edilib, 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində isə Qarabağda separatizmin kökü tamamilə kəsilib. Hazırkı strateji mərhələdə Azərbaycan dövlətinin gündəliyində dayanan əsas məsələlərdən biri, daha dəqiq ifadə etsək, 5 milli prioritetdən biri 44 günlük Vətən müharibəsində işğaldan azad edilən ərazilərə “Böyük Qayıdış”ın təmin olunmasıdır. Yaxın 10 il üçün

belə bir prioritetin müəyyənləşdirilməsi isə heç də təsadüfi deyildir. Ermənistanın ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində həvadarlarının dəstəyi ilə ölkəmizə qarşı həyata keçirdiyi işğalçılıq siyasətinin nəticəsində bir milyondan artıq insan öz doğma yurd yerlərinə tərk etmək məcburiyyətində qaldı. On illər boyu tikib qurduqları mülklərini itirən həmin insanlar üç onillik ərzində çətin şəraitdə yaşadıqlar, qaçqınlıq, məcburi köçkünlük həyatına və məhrumiyyətlərə dözdülər. Bütün bunlara baxmayaraq, yurd yerlərinin nisgini onların qəlbindən heç vaxt çıxmıdı. Həmin insanlar üç onillik ərzində doğma torpaqlarına - Şuşaya, Qubadlıya, Ləçinə, Füzuliyə, Zəngilana, Cəbrayıl, Ağdam və digər şəhər və kəndlərimizə qayıdacaqları günü səbirsizliklə gözlədilər. Dövlətimiz, Preziden-

timiz də onlara daim ümid verdi. Müzəffər Ordumuzun zəfərləri sayəsində artıq doğma torpaqlara geri dönüş vaxtı gəlib çatıb. Güclü Azərbaycan dövləti qaçqın və məcburi köçkün soydaşlarımızın işğaldan azad olunan ərazilərə “Böyük Qayıdış”ını layiqli şəkildə təmin etmək əzmi nümayiş etdirir. Prezident İlham Əliyevin 22 iyul 2022-ci il tarixində imzaladığı müvafiq Sərəncamla təsdiqlənən “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nda Böyük Qayı-

nə nail olunacaq. Qabaqcıl şəhərsalma qaydaları nəzərə alınmaqla bölgədə yaşayış və qeyri-yasayış kompleksləri inşa ediləcək, müasir infrastruktur malik “ağıllı şəhər və ağıllı kənd” konsepsiyaları həyata keçiriləcək. Kommunal xidmətlər şəbəkəsi, xüsusilə tullantıların səmərəli idarə edilməsi sistemi qurulacaq. Sosial xidmət infrastrukturuna bərpə olunacaq. Nəticədə, ilkin strateji mərhələdə əhalinin təhlükəsiz, ləyaqətli və dayanıqlı əsasda planlaşdırılan məskunlaşmasına nail olunacaq.

dış üzrə strateji cəhətlə müəyyənləşdirilib. Sənəddə vurğulanı ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərə “Böyük Qayıdış” məqsədinin reallaşdırılması üçün əhalinin dayanıqlı məskunlaşması təmin olunacaq. Əhalinin dayanıqlı məskunlaşması ərazilərdə planlaşdırılan zəruri ilkin şərtlərin yaradılması ilə dəstəklənəcək. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin təhlükəsizlik sistemi və infrastrukturla tam şəkildə əhatəsi-

Postmüharibə dövründə işğaldan azad olunan digər yaşayış məntəqələri kimi, Kəngərli kəndinin də yeni növrəyi başlayıb. Xatırladıq ki, kəndin təməli 2022-ci il 4 oktyabr tarixində Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə qoyulub. İnkişaf panına əsasən, Ağdam şəhərindən 6 kilometr məsafədə yerləşən Kəngərli kəndində 2626 nəfərin (639 ailə) məs-

Kəngərli kəndinin yeni növrəyi

kunlaşması planlaşdırılıb. Layihələndirilən ümumi ərazi 177,2 hektardır. Burada məskunlaşacaq əhalinin sayı nəzərə alınaraq, yaşayış məhəllələrinin salınmasının birinci mərhələsi üçün 66,2 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Birinci mərhələdə kəndə 1279 nəfərin köçürülməsi planlaşdırılıb. Burada mədəniyyət və əyləncə mərkəzləri, müxtəlif təyinatlı bir sıra müəssisələr, iqtisadi inkişaf obyektləri, təhsil, idarəetmə və kənd təsərrüfatı sahələri üzrə, ümumilikdə, 1182 nəfərin işlə təmin olunması nəzərdə tutulur. Kəngərli kəndinə bundan əvvəlki köç karvanı cari il mayın 27-də yola salınıb. Həmin tarixdə köçürülən 206 nəfərdən ibarət 48 ailəyə yeni tikilmiş fərdi yaşayış evlərinin açarları təqdim edilib. Bu mərhələdə isə Kəngərli kəndinə 40 ailə - 154 nəfər köçürülüb. Doğma yurda qayıdan

sakinlər hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya təşəkkür ediblər. Onlar, həmçinin torpaqlarımızı işğaldan azad edən rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabidlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizə rəhmət diləyiblər.

Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə, ora köçürülən keçmiş məcburi köçkünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölmələrində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, təhsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumilikdə, 43 mindən çox insan yaşayır.

Mübariz ABDULLAYEV

Zaman-zaman tarix səhnəsinə elə şəxsiyyətlər çıxır ki, onların varlığı bir millətin özünüdərkini bərpa edir, dövlətin taleyini dəyişir. Belə insanlar həyatları boyu təkcə qərarlar vermirlər - onlar xalqların ruhuna toxunur, keçmişlə gələcək arasında möhkəm körpü salırlar. Ümummilli Lider Heydər Əliyev məhz bu cür nadir şəxsiyyətlərdən biridir. Onun fəaliyyəti bir dövrün sərhədlərinə sığmadı - o, bütöv bir xalqın gələcəyinə yol göstərən işığa çevrildi.

1969-cu ildən etibarən Azərbaycan SSR rəhbərliyinə gələn Heydər Əliyev, sırf siyasi idarəçiliyi deyil, milli oyanışı əsas məqsəd kimi qarşıya qoydu. Onun uzaqgörənliyi nəticəsində sənaye, kənd təsərrüfatı, təhsil və mədəniyyət sahələrində ciddi irəliləyişlər baş verdi. Ən önəmlisi isə, o, milli düşüncənin dirçəlişini başlatdı. Azərbaycan gəncləri SSRİ-nin qabaqcıl universitetlərində təhsil almağa göndərilir, intellektual potensialın əsası qoyulurdu. Bu, sadəcə, kadr hazırlığı deyil, gələcəyin təməlini formalaşdırmaq idi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqına güvənməyi öyrətdi. O dövrdə Azərbaycan dili, ədəbiyyatı, mədəni irsi təkcə qorunmadı - fəxrlə təbliğ olunmağa başlandı. Millət özünə inam qazandı, keçmişlə barışdı və gələcəyinə doğru ümidlə addımlamağa başladı. Bu, təkcə rəhbərin yox, həm də müdrik bir xalq adamının mövqeyi idi. Onun verdiyi qərarlar arxasında dərin strateji baxışla yanaşı, millətinə olan sonsuz sevgi dayanırdı.

1990-cı illər Azərbaycanın tarixində ziddiyyətli və fırtınalı bir dövr idi. Dövlət müstəqilliyini yeni əldə etsə də, daxili çəkişmələr, sosial çətinliklər və Qara-

Tarixi dəyişən Lider

bağda davam edən müharibə öl-kəni uçurumun kənarına gətirmişdi. Həmin vaxt xalqın təki ümidi bir daha Heydər Əliyevə yönəldi. 1993-cü ildə Onun xalqın çağırışı ilə yenidən siyasi arenaya qayıdışı, Azərbaycan tarixində dönüş nöqtəsinə çevrildi. Ölkədə hüquqi, siyasi və iqtisadi

sabitlik bərpa olundu. Milli dövlətçiliyin əsasları möhkəmləndi, gələcəyə inam geri qayıtdı.

“Əsrin müqaviləsi” kimi tanınan neft strategiyası isə sadəcə, iqtisadi layihə deyildi - bu, Azərbaycanın müstəqil gələcəyinə açılan bir pəncərə idi. Heydər Əliyevin müəllifi olduğu bu mü-

qavilə ilə ölkə beynəlxalq iqtisad arena-ya daxil oldu, regional güc statusu qazandı. Enerji diplomatiyası Azərbaycanın siyasi çəkisini artırdı, xalqın rifahını yüksəltdi.

Lakin Heydər Əliyevin siyasəti yalnız iqtisadi yüksəlişə və diplomatik balanslara hesablan-

mamışdı. O, millətin ruhunu qoruyur, sabaha ideoloji təməllər qururdu. “Mən hər zaman fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam” fikri bir millətin tarixi qürurunu ifadə edən, vətəndaş şüurunu oyadan əbədi bir çağırışa çevrildi. Bu çağırış bu gün də Azərbaycanın in-

kişaf fəlsəfəsinin mərkəzində dayanır.

Məhz bu baxışla yetişən yeni nəsil bu gün müstəqil Azərbaycanın sütunlarına çevrilib. Dövlət idarəçiliyində, təhsildə, mədəniyyətdə, orduda, səhiyyədə Heydər Əliyevin qoyduğu yolun davamçıları uğurla fəaliyyət göstərirlər. Bu irsin daşıyıcılarından biri də Heydər Əliyev Fondudur. Fondun fəaliyyəti humanitar dəyərlərə, maariflənməyə, milli-mənəvi irsin qorunmasına xidmət edir. Onun adı artıq təkcə siyasi keçmişlə deyil, bu günülə və gələcəklə birgə səslənir.

Ulu Öndərin strateji kursu Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Onun rəhbərliyi ilə Azərbaycan regionda söz sahibi olan, siyasi müstəqilliyini güclü iqtisadi əsaslarla möhkəmləndirən, öz torpaqlarını azad edən qalib bir dövlətə çevrildi. 44 günlük Vətən müharibəsində əldə olunan tarixi Zəfər, təkcə hərbi gücün deyil, Heydər Əliyevin vaxtilə qurduğu milli birliyin və dövlətçiliyin təntənəsidir. Cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu daxili və xarici siyasət, Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu daha da yüksəltməklə yanaşı, bu irsin canlı daşıyıcısı olduğunu bir daha sübut etdi.

Heydər Əliyev təkcə keçmişin xatirəsi deyil - bu günün qüdrəti, sabahın ilhamıdır. Onun qurduğu dövlət bu gün müstəqil, güclü və qalibdirsə, bunun arxasında xalqına sarsılmaz inamla xidmət etmiş bir liderin adı dayanır. Bu ad bu gün də millətin qolbində yaşayır, gələcəyimizə yol göstərir.

Ş. Hüseynova
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti

18-ci paket...

Ötən ayın sonlarında anonsu verilən Rusiyaya qarşı 18-ci sanksiya paketi hazırlanmaq üzrədir. Paket gələn həftə qəbul oluna bilər. Bununla bağlı Almaniya kansleri Fridrix Mertz ötən həftə bildirmişdi - o demişdi ki, Aİ-nin Rusiyaya qarşı 18-ci sanksiyalar paketi yaxın günlərdə qəbul edilə bilər. “Biz Avropa İttifaqında növbəti sanksiyalar paketi üzərində işi sürətləndirəcəyik. Avropa Komissiyasına 18-ci sanksiyalar paketi ilə bağlı təkliflər təqdim etdiyinə görə minnətdaram. Və hər şey plana uyğun gətse, paket gələn həftə (bu həftə - red) qəbul olunacaq”, - deyər Mertz Berlində Danimarkanın baş naziri Mette Frederiksen ilə birgə mətbuat konfransında bildirib. O, Vaşinqtonda da mümkün tədbirlərə hazırlıq getdiyini öndə çəkib - Mertzin sözlərinə görə, Rusiya Atlantik okeanın hər iki tərəfində təhlükəsizlik təhdidləri yaradır.

Moskvaya qarşı sanksiyalar genişlənəcəkmi?

Yeni sanksiyalar gəlir...

Qeyd edək ki, bu ilin mayın 20-də Aİ ölkələri Rusiyaya qarşı 17-ci sanksiyalar paketini təsdiqləmişdi. Aİ rəsmisi Kaya Kallas bu paketə “kölgə donanması”ndan olan 189 gəminin daxil edildiyini bildirmişdi. Vurğulanmışdı ki, paketə “hibrid təhdidlərlə mübarizə və insan hüquqlarının müdafiəsi” tədbirləri də daxildir. Bundan başqa, yeni sanksiyalar Rusiyanın davam edən müharibəsinin xərclərini də artırmağı hədəfləyirdi - bu, həm də Aİ-nin Ukraynaya davamlı və sarsılmaz dəstəyinin bariz signalı kimi xarakterizə olunurdu. Paketdə fiziki və hüquqi şəxslərin sanksiya siyahısı da genişləndirilmişdi. Paketə, həmçinin Rusiyanın hərbi-sənaye kompleksinə bir-başla və ya dolayı dəstək verən və ya sanksiyalardan yayınmada iştirak edən 31 yeni şirkət də daxil olunmuşdu. Fərdi sanksiyalar üzrə siyahıya isə daha 75 şəxsin adı əlavə edilmişdi - Rusiya Müdafiə Nazirliyinin Radiasiya, Kimyəvi və Bioloji Müdafiə Qoşunları, 27-ci Mərkəzi Elmi-Tədqiqat İnstitutu və 33-cü Mərkəzi Tədqiqat və Si-

naq İnstitutu da sanksiyalara məruz qalmışdı.

18-ci sanksiya paketi ilə bağlı bir müddət əvvəl açıqlama verən Avropa Komissiyasının (AK) rəhbəri Ursula Fon der Lyayen bildirmişdi ki, Aİ-nin Rusiyaya qarşı yeni sanksiyalar paketi zədələnmiş “Şimal axını”nın istifadəsinə qadağa, bankların və tankerlərin “qara siyahı”ya salınması, Aİ

ölkələrinin Rusiya neftinin alınmasına qadağa qoyulması və neftin qiymətinin aşağı salınması cəhdlərini özündə əks etdirir. Bundan əlavə, Fon der Lyayen və Aİ diplomatik xidmətinin rəhbəri Kaya Kallas sanksiyalardan yayınmaq üçün Rusiyanın tədbirlərinin effektivliyini müəyyən qədər azaltmağa çalışmaq məqsədilə təkcə Rusiyadan deyil, Belarusdan, Çindən və digər ölkələrdən olan 22 şirkət üçün yeni ixrac məhdudiyyətləri qoymağı planlaşdırıldığını bildiriblər. Gözlənilənlərin əksinə olaraq, 18-ci sanksiya paketinin layihəsində Rusiyanın nüvə sənayesi və nüvə ixracına qarşı heç bir məhdudiyyət nəzərdə tutulmayıb.

Rusiya cavab tədbirləri hazırlayır...

Rusiya tərəfi də sanksiya paketinə qarşı əlavə tədbirlər görməyə hazırlaşır. Belə ki, Rusiya XİN 18-ci sanksiyalar paketinə cavabını açıqlayıb. Nazir müavini Aleksandr Qruşko deyib ki, Aİ-nin 18-ci sanksiyalar paketində hansı məhdudiyyətlər

rin tətbiq olunacağını görmək lazım olacaq. Onun sözlərinə görə, Avropa dövlətləri öz hərəkətləri ilə “çox tez-tez özlərinin ayağına, bəzən hətta daha yüksəklərə atəş açır”. Nazir müavini əlavə edib ki, Rusiya müdafiə cavab tədbirləri ilə ya-

naşı, əks tədbirlər də görəcək. “Onların hansı sanksiyalarla çıxış etdiklərini görməliyik. Əvvəllər olduğu kimi bu sanksiyalara da cavab verəcəyik”, - deyən Qruşko Aİ-nin anti-Rusiya sanksiyalarından itkilərinin yalnız artdığını izah edib. “Onlar uduzur, hər şeyə görə artıq pul ödəyir və mənfəət itirirlər. Bu, Aİ iqtisadiyyatına ciddi təsir

edir. “Eurostat”ın dərc etdiyi rəqəmlər isə tənəzzülün davam etdiyini göstərir. Bəzi ölkələrdə yavaşlama var, bəzilərdə iqtisadiyyat qırmızıya doğru gedir”, - Qruşko qeyd edib.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl Slovakiyanın baş naziri də Aİ-nin yeni anti-Rusiya sanksiyalar paketini bloklayacağını bildirmişdi.

Aİ ümid edir...

Sanksiyalar paketinin təsdiqlənməsi üçün prosedür qaydaları davam etməlidir - belə ki, Aİ-nin bu təşəbbüsü əvvəlcə səfirlər, sonra isə Aİ dövlətlərinin xarici işlər nazirliklərinin rəhbərləri tərəfindən təsdiqlənməlidir. Avropa Komissiyası buna iyunun sonunda Aİ və NATO sammitləri zamanı nail olacağına ümid edir. Fon der Lyayen, həmçinin bildirib ki, AK

öz sanksiyalarını ABŞ-in mümkün yeni anti-Rusiya sanksiyaları ilə əlaqələndirməyə çalışır. O, ABŞ-in Rusiyaya qarşı yeni sanksiyaları haqqında son qanun layihəsinin müəllifi olan amerikalı senator Lindsy Qremlo (Cənubi Karolinadan olan respublikaçı, Rusiyanın terrorçular və ekstremistlər siyahısına daxil edilib) bu mövzuda intensiv əlaqə saxladığını bildirib.

17 sanksiya, 1651 şəxs...

Qeyd edək ki, indiyə qədər fərqli sektorları əhatə edən 17 sanksiya paketi qəbul edilib. 2022-ci ildən bəri qəbul olunan ardıcıl sanksiya paketləri Rusiyanın enerji, maliyyə, texnologiya, nəqliyyat və hərbi sənaye sahələrini əhatə edərək ölkənin beynəlxalq iqtisadi sistemdən təcrid olunmasına yönəlib. 2022-ci ildə Aİ tərəfindən Rusiyaya qarşı 8 sanksiya paketi qəbul edilib, 2023-cü ildə daha bir neçə sanksiya paketi bu siyahıya əlavə olunub. 13-cü sanksiya paketi 2024-cü ilin 23 fevralında, 14-cü paket isə həmin ilin 24 iyununda təsdiqlənib. 2024-cü ilin son sanksiya toplusu - 15-ci paket isə 16 dekabrda qüvvəyə mindi. Bu il başlandıqdan indiyə qədər 2 sanksiya paketi qəbul edilib. Bunlardan birincisi fevralın 24-də qəbul edilmiş 16-cı pa-

ketdir. Digəri və hələlik son 17-ci sanksiya paketi isə ötən ayın 20-də qəbul olunub. Vurğulandığı kimi, Avropa İttifaqının sanksiyaları əsasən enerji sektorunu (bəşinci sanksiyalar paketində Rusiya kömürünün idxalına embarqo qoyulub), maliyyə sektorunu (Rusiya banklarının SWIFT sistemindən çıxarılması və digər maliyyə məhdudiyyətləri tətbiq olunub), sənaye və texnologiyaları (Rusiya bayrağı altında üzən gəmilərin Aİ limanlarına girişinə qadağa qoyulub) əhatə edir. Fərdi sanksiyalara gəldikdə isə bu, Rusiya rəsmiləri, iş adamları və digər şəxslərə qarşı tətbiq edilib. Məsələn, 57 rusiyalı və Rusiyadan olan strukturlar sanksiya siyahısına daxil olunub. 1651 rusiyalı şəxs sanksiyalar altındadır.

P.İSMAYILOV

Modelyer Mətanət Bayramova: “Geyimlərimizlə yanaşı, milli incəsənətimizi də tanıdırıq”

Müasir Azərbaycan moda sənayesində özünəməxsus dəst-xətti ilə seçilən, klassik üslubu ilə yeniliyi ustalıqla birləşdirən modelyer Mətanət Bayramova illərdir ki, zərifliyi və estetikanı təşviq edir, tanıdır. Onun hazırladığı kolleksiyalar sadəcə geyimləri deyil, eyni zamanda milli mədəniyyətimizi özündə əks etdirir. Müsahibəmizdə onun yaradıcılıq yoluna, qarşıya qoyduğu məqsədlərə, Azərbaycan döbünün gələcəyi ilə bağlı baxışlarına və bu sahədə gənc istedadlara verdiyi tövsiyələrə toxunacağıq.

- Mətanət xanım, ilk öncə özünü təqdim edərdiniz.

- İlk təhsilim modelyer konstruktur olub. Sonradan müxtəlif stilistika və digər kurslara gedərək müxtəlif sahələrdə özümü inkişaf etdirmişəm. Modelyer elə bir sənətdir ki, daim inkişaf istəyir və öz üzərində işləməli-sən.

- Geyim sahəsində biznes qurmaq ideyası necə yaranmışdır?

- Gözümü sənətkar ailəsində açmışam, anam dərzisi, atam isə rəssam olub, bu sənətə istər-is-təmən mən də yiyələnmişəm. Dizaynerliyə həvəsim olub və hər zaman fərqlənmək istəmişəm. Dəst-xəttim isə müəyyən təcrübədən sonra yaranmağa başlamışam.

- Onda belə çıxır ki, valideynləriniz bu sahə ilə məşğul olmasaydı, siz başqa sahəyə yiyələnərdiniz?

- Düşünürəm ki, başqa bir sahəyə gedə bilməzdim, çünki sənəti sevmək böyük eşq tələb edir. Mənə elə gəlir ki, valideynlərim eyni sənətdə olmasa belə, mən yenə bu sahəyə yiyələnəcəkdim. Öz sənətimə böyük sevgi duyuram.

- İlk kolleksiyanız necə yarandı?

- İlk kolleksiyam “Autumn

mood”, ikincisi “Silk Way”, üçüncü “Milli Kino” “collection”, dördüncüsü isə “Şəbi Hicran” “collection” olub. Birinci kolleksiyada heç bir milli kolo-rit yox idi. Sadəcə, gözəl əl iş-lərinə fikir verildirdi. Bu kolleksiyada daha çox kəlağaylarla iş-ləməyə başladım. Sonra milli ki-no kolleksiyasını yaratdım. Milli filmləri sevdiyim kimi, milli mu-siqiləri də çox sevirəm. Milli ki-no kolleksiyasında ilk olaraq Üzeyir Hacıbəylinin musiqilərini müraciət etməydim də məhz bu səbəbdən oldu.

- Siz həm də gənclərlə çalışırsınız..

- Bəli, gənclərlə daha çox işləyirəm. Həm də onlara dəstək oluram. İş zamanı özüm də yeniliklərlə rastlaşıram, seyr etdiyim mənzərə budur ki, gənclərimiz milli filmlərdən çox uzaqdır. Milli kino kolleksiyasını yaratmaqla həm gəncləri marifətləndirməyi, həm üreyimdəki milli ki-no sevgisini ortaya çıxartmağı, eyni zamanda, heç bir yerdə olmayan bir kolleksiyayı yaradacağımı düşünürdüm. Onu da qeyd edirəm ki, kolleksiyamızdakı ge-

yimlərin hər biri təkid və eks-klüzivdir. Bir məqamı da qeyd edirəm ki, dizaynerlərimizdən milli film mövzusunda işləyən yoxdur.

- Yerli dizaynerlərdən və ya markalardan kimləri izləyirsiniz?

- Azərbaycanda bu sahədə çalışan istedadlı gənclər çoxdur. Dizaynerlərimiz kifayət qədər var, lakin ad çəkmək istəmirəm. Xarici markalardan isə kumirim Şaneldir.

- Niyə məhz Şanel?

şam. Hal-hazırda bir çox ölkələrdən təkliflər alırıq və bunların üzərində işləyirik. Qeyd edirəm ki milli kino kolleksiyamız onların diqqətini cəlb edib və özləri bizə müraciət ediblər. Həmin ölkələrdən gələn sahibkarlar ölkəmizdə keçirilən moda həftələrinə iştirak edirlər və bizim onlarla müəyyən əməkdaşlıqlarımız olur.

- Geyimlərinizdə əsasən hansı auditoriya yer alır?

- Gənclər gəlir, geyimlərə baxır, lakin alıcılıq hədəfimiz ən çox turistlərdir. Vaqif Mustafa-

qədərdir?

- Ən ucuz geyimin qiyməti 500 manat, digər geyimlərin qiymətləri daha yüksəkdir. Geyimləri kolleksiya olaraq yaradanda qiyməti düşünürəm, sadəcə, yaradıcılıqla məşğul oluram, qiymət sonra yaranır.

- Sənət adamları ilə əməkdaşlıq edirsiniz?

- Bəli, bəzi müğənnilərlə əməkdaşlıq edirik. Elə müğənni var ki, onda artıq dəst-xətt yaratmışıq. Həmin dəst-xətti sənətlə birləşdirərək gözəl bir obrazı ortaya qoyuruq. Məsələn, gördüm ki, klassik sənətlə məşğul olan sənət adamları modelyerlərlə işləsinsinlər.

- Brendinizi cəmiyyətdə hansı formalarda tanıdırırsız?

- Moda həftələrində və tədbirlərdə iştirak edirik, lakin orada öz hədəf kütləmiz olur. Yaxınlarda baş tutan milli brendlərin pərakəndə zirvəsi forumunda iştirak etməyimizin əsas məqsədi brendimizi tanıtmaya idi. Düşünürəm ki, daha geniş forumlarda iştirak etməklə daha böyük kütlə qarşısına çıxmaqlıdır.

- Forumlarda geyimlərinizi nümayiş etdirmək üçün bir çox modelləri cəlb etmişdiniz, gəncləri hansı kriteriya əsasında seçirsiniz?

- Modellərlə işləyəndə çalışıram gənclərə dəstək olum. Mo-

dellərimiz iki qrupa bölünür: Pəşəkar modellər və könüllü modellər. Könüllülər arasında bədən kriteriyaları heç də modellərə uyğun olmayan gənclər olur. Belə olduğu halda geyimlər həmin gənclərin üzərində reallığa daha uyğun görünür. Könüllü modellərlə işləmək xeyli vaxt aparan işdir. Həmin gənclərlə məşğul olan xüsusi xoreoqrafiyimiz var ki, geyimlərin nümayişində bizə böyük dəstək olur.

- Sizcə, qadın sahibkarlar üçün ən böyük çağırış nədir?

- İlk növbədə istəyirdim ki, ölkəmizdə qadın sahibkarlar həmrəy, bir-birinə dəstək olsunlar. Belə olduğu halda moda həftələrində ölkəmizi layiqincə təmsil edə bilərik.

Havar Şəfiyeva

Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizliyə verdiyi töhfələr...

Böyük Britaniya ölkəmizin sülh təşəbbüslərini yüksək dəyərləndirir

Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında geniş əlaqələr mövcuddur. Münasibətlərin inkişafı, qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər tərəflər arasında mü-təmadi olaraq müzakirə edilir. Yəni Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında qarşılıqlı faydalı münasibətləri möhkəmləndirən faktorlardan biri də hər iki ölkə rəsmilərinin sıx təmasları və bunun fonunda əməkdaşlığın müxtəlif sahələrində mü-təmadi inkişaf dinamikasının qeydə alınmasıdır. İyunun 17-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Böyük Britaniyanın xarici işlər, ittifaq və inkişaf məsələləri üz-rə dövlət katibi Devid Lemmi-

sələləri, İsrail-İran qarşıdurma-sı nəticəsində mövcud regional vəziyyət, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesinin perspektivləri müza-kirə olunub. Birləşmiş Krallıq naziri Milli Qurtuluş Günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, Böyük Britaniya və Şimali İr-landiya Birləşmiş Krallığının milli bayramı - Kralın Təvəllüd Günü münasibətilə edilmiş təb-riklərə görə təşəkkür edib. O, həmçinin Əhmədabad şəhəri yaxınlığında “Air India” şirkə-tinə məxsus sərnişin təyyarəsi-nin qəzaya uğraması nəticəsində Böyük Britaniya vətəndaşla-rının həlak olması ilə bağlı Pre-zident İlham Əliyev tərəfindən

bayram təbrikinə görə təşəkkür edib, eləcə də təyyarə qəzası səbəbindən başsağlığı diləklərini çatdırıb.

Tərəflər İsrail-İran toqquş-ması nəticəsində bölgədə ya-ranmış təhlükəsizlik vəziyyə-tindən ciddi şəkildə narahat ol-duqlarını bildirib, vəziyyətin daha da gərginləşməsinin qar-şısını almaq məqsədilə diplo-matik yollarla təmasların və danışıqların davam etdirilməsi-nin vacib olduğunu vurğulayıb-lar. Nazirlər, həmçinin qarşılıq-lı maraq doğuran digər məsələ-lər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Qeyd etmək lazımdır ki, Böyük Britaniya Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizliyə ver-

diyi töhfələrini, NATO və Əf-qanıstandakı koalisiyaya dəstə-yini daim yüksək qiymətləndi-rib. Ümumiyyətlə, Böyük Bri-taniya ilə Azərbaycan arasında bir çox sahəni ehtiva edən çox-xəxəli münasibətlər mövcud-dur. Belə ki, Londonla Bakı iqtisadi maraqların uzlaşdırılma-sı, siyasi münasibətlərin daha da inkişafı kimi istiqamətlərdə sıx təmaslara malikdirlər. Bu-nunla yanaşı, Böyük Britaniya özünün xarici siyasət strategi-yasında, xüsusilə, beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm ve-rir. Çünki Prezident İlham Əli-yevin rəhbərliyi ilə davam etdi-rilən pragmatik xarici siyasət

strategiyasının qanunauyğun nəticəsi kimi, Azərbaycan bey-nəlxalq aləmdə etibarlı strateji tərəfdaş kimi qəbul edilməkdə-dir. Beləliklə, ilk növbədə, öl-kemiz tərəfindən reallaşdırılan müstəqil və balanslaşdırılmış siyasət, həm də, regionun və Avropanın enerji təhlükəsizli-yinin təmin edilməsində mü-hüm rol oynayır. Belə ki, bu gün Xəzər hövzəsinin bayraq-darı hesab edilən Azərbaycan sahib olduğu zəngin enerji ehti-yatlarından səmərəli şəkildə istifadə etməklə, beynəlxalq miqyasda enerji təhlükəsizliyi-nin təmin edilməsində mühüm rol oynayan başlıca aktorlardan biri kimi çıxış edir.

Hazırda, Azərbaycan sahib

olduğu bütün bu üstünlüklərlə dünyanın aparıcı dövlətlərin və transmilli şirkətlərin uzunmü-dətli perspektivdə əməkdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdir-məyə can atdığı tərəfdaş ölkə-lərdəndir. Bunun da məntiqi nəticəsi kimi, dünya siyasətinin aparıcı nüfuzlu aktorlarından biri olan Böyük Britaniya Azərbaycanı regional və qlobal təhlükəsizliyə fundamental töh-fələr verən suveren milli aktor kimi qəbul edir və ölkəmizlə strateji tərəfdaşlıq münasibətlə-rinin möhkəmlənməsinə xüsusi önəm verir. Bu baxımdan, hər iki dövlətin nazirlərinin telefon danışıqları zamanı apardığı müza-kirələr böyük önəm kəsb edir.

Nardar BAYRAMLI

nin telefon danışıqları da bu ba-xımdan diqqəti cəlb edir.

Telefon söhbəti zamanı iki ölkə arasında əməkdaşlıq mə-

göndərilmiş başsağlığı məktu-bunu yüksək dəyərləndirdiklə-rini bildirib. Nazir Ceyhun Bayramov isə öz növbəsində

Bəşəriyyətin gələcəyi üçün... Ekologiyanın qorunması hər kəs üçün prioritet məsələdir

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Günümüzdə bəşəriyyəti narahat edən müxtəlif ekoloji problemlər var. Bunlara misal olaraq qlobal istiləşmə, səhrələşmə prosesinin zaman ötdükcə daha geniş əraziləri əhatə etməsi, bioloji müxtəlifliyin kəskin azalması, ətraf mühitin çirklənməsi ilə əlaqədar xəstəliklərin geniş yayılmasını qeyd edə bilərik. Sürətlə artan əhali, intensiv sənayeləşmə, urbanizasiya və təbii resursların qeyri-mütənəsib istifadəsi təbiətdə tarazlığın pozulmasına səbəb olur. Bu isə yalnız təbiət üçün deyil, insan sağlamlığı və gələcək nəsillərin həyatı üçün də ciddi təhlükə yaradır. Ona görə də ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi mövzusu həm dövlətlər, həm təşkilatlar, həm də hər bir vətəndaş üçün prioritet məsələdir.

Ekologiya canlıların bir-birilə və ətraf mühitlə qarşılıqlı əlaqəsini araşdıran elmdir. Bu elm təbiətdəki tarazlığı, ekosistemlərin funksiyalarını və enerji dövrüyəsini öyrənərək insan fəaliyyətinin təbiətə təsirini anlamğa çalışır. Son illər ekoloji problemlər, xüsusən də iqlim dəyişikliyi, su və hava çirklənməsi də narahatlıq doğurur.

Ekoloji mədəniyyətin aşılanması

Ətraf mühitin ən böyük düşmənləri sırasında sənaye tullantıları, avtomobil tüstüsü, plastik atıqlar, kimyəvi maddələr və meşələrin kütləvi qırılması yer alır. Bu amillər ekosistemlərin dağılmasına, heyvan və bitki növlərinin sayının azalmasına səbəb olur, həmçinin

insanlarda xroniki xəstəliklərin yayılmasına şərait yaradır. Xüsusilə hava və suyun çirklənməsi ciddi sağlamlıq problemlərinə yol açır.

Hər bir fərd ətraf mühitin mühafizəsinə öz töhfəsini verə bilər. Plastik torbalardan imtina etmək, su və elektrik enerjisini qənaətlə istifadə etmək, tullantıları çeşidləmək, ictimai nəqliyyatdan istifadə etmək və ya velosipedlə hərəkət etmək bu sahədə atılan sadə, amma təsirli addımlardır. İnsanların ekoloji mədəniyyətinin yüksəlməsi ümumi mühitin qorunmasında əsas faktordur.

Ətraf mühitin mühafizəsi üçün dövlətlər müxtəlif proqramlar həyata keçirir. Milli parkların, təbiət qoruqlarının yaradılması, tullantıların idarə olunması sistemlərinin gücləndirilməsi və yaşıllaşdırma

kampaniyalarının təşkili bunun bariz nümunələridir. Eyni zamanda, yaşıl enerji mənbələrinə - günəş, külək və s. - keçid, ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqi getdikcə vacib olur. Amma bütün bunlar ictimaiyyətin məlumatlandırılması və fərdi səviyyədə məsuliyyətin artması ilə təminəlməlidir.

İşğaldan azad olmuş ərazilərdə Milli parklar yaradılır

İşğaldan azad olunmuş Xankəndi və Şuşa şəhərlərində, eləcə də, Ağdərə və Xocalı rayonlarının ərazisində yeni milli park yaradılır. Bu barədə Xankəndidə İdarələrarası Mərkəzin Ekoloji məsələlər üzrə İşçi Qrupunun bu yaxınlardakı iclasında çıxış edən Ekologiya məsələləri üzrə işçi qrupu rəhbəri, ekologiya və təbii sərvətlər naziri-

nin müavini Vüqar Kərimov deyib.

Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Bərpə, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinəndən bildirilib ki, milli park 100 min hektar ərazini əhatə edəcək və artıq parkın xəritəsi də hazırlanıb. Xəritə Əmlak məsələləri üzrə Dövlət komitəsinə göndərilib. Bu ilin sonuna qədər yeni parkın yaradılması nəzərdə tutulub.

Xatırladaq ki, Xankəndidə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydada həll edilməsi üçün yaradılmış Əlaqələndirmə Qərargahının nəzdində fəaliyyət göstərən İdarələrarası Mərkəzin Ekoloji məsələlər üzrə İşçi qrupunun növbəti iclasında müvafiq dövlət qurumlarının nümayəndələri, Cəbrayıl, Qubadlı,

Zəngilan, Laçın, Kəlbəcər, Şuşa, Ağdam, Füzuli, Xocavənd, Ağdərə Xocalı, rayonlarında və Xankəndi şəhərində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliklərinin, eləcə də Bərpə, Tikinti və İdarəetmə Xidmətlərinin nümayəndələri iştirak edir.

Son nəticədə, ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi sadəcə bir elm sahəsi deyil, insan həyatının əsas təminatlarından biridir. Təbiətin sağlam olması insan sağlamlığı və iqtisadi inkişaf üçün vacibdir. Əgər biz indi ətraf mühitə qayğı göstərməsək, gələcək nəsillərə sağlam və yaşanılacaq bir planet buraxmaq mümkün olmayacaq. Bu səbəbdən hər birimizin ekologiya və təbiətin qorunmasına öz töhfəsini verməsi zəruridir.

Yeganə BAYRAMOVA

İran-İsrail: Prosesə kimlər qoşula bilər?

Bir neçə gündür davam edən İran-İsrail qarşıdurması davam etməkdədir. Son iki gün daha çox diplomatik çərçivədə “məsajlar”la yadda qalıb. Belə ki, ABŞ Prezidenti Donald Tramp İranı qeyd-siz təslim olmağa çağırıb. Ağ Evin rəhbəri öz “Truth Social” sosial şəbəkəsində qeyd edib ki, o, İranla problemi həll etmək üçün hərbi gücdən istifadə etmək niyyətində deyil lakin eyni zamanda, vurğulayıb ki, Vaşinqtonun səbri tükənmək üzrədir. Tramp onu da bildirib ki, İran üzərindəki hava məkanı tamamilə ABŞ-in nəzarəti altındadır. Qeyd edək ki, beynəlxalq ictimaiyyətin ən önəmli gündəm mövzusunə çevrilən İsrail - İran qarşıdurması davam edir. Hər iki tərəf bir-birinin hərbi bazalarına, enerji infrastrukturlarına və digər strateji obyektlərinə raket və dron zərbələri endirir. İsrail Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, iyunun 18-də səhər saatlarında İsrail Hərbi Hava Qüvvələrinə məxsus 50-dən çox döyüş təyyarəsi Tehran ərazisindəki hərbi istehsal obyektlərinə silsilə hücumlar həyata keçirib. Nazirliyin məlumatında qeyd olunur ki, kütləvi hücumlar zamanı Tehrandə “yer-yer” raketlərinin yığılması üçün xammal və komponentlər istehsal edən obyektlər məhv edilib. Hər iki tərəfdə xeyli sayda itkilər müşahidə edilməkdədir. İran mediası bildirir ki, İsrailin hücumları başladığı gündən bəri İranda 224 nəfər həlak olub. İranın nüvə obyektləri də ciddi dağıntılara məruz qalıb. Beynəlxalq Atom Enerji Agentliyinin rəhbəri Rafael Qrossi BBC-yə açıqlamasında bildirib ki, Natanz obyektinə ciddi ziyan dəyib

və təqribən 15 min sentrifuqanın məhv edildiyi ehtimal olunur. İsrail rəsmiləri isə İranın raket hücumları nəticəsində 24 nəfərin öldüyünü, 647 nəfərin yaralandığını və hamısının mülki şəxslər olduğunu açıqlayıb.

ABŞ və Böyük Britaniya tədbirlər görməyə başlayıb

Ağ Evdə Trampın sədrliyi ilə İranla bağlı qapalı iclas keçirilib.

“The Wall Street Journal” müəyyən mənbələrdən istinadən məlumat yayıb ki, iclasda Vaşinqtonun Tehran qarşı hərbi əməliyyatda iştirakı ilə bağlı məsələ müzakirə olunub. Agentlik bildirib ki, iclas nəticəsiz başa çatıb və görüşdə bundan sonrakı addımlar barədə yekun qərar qəbul olunmayıb. Nəşr hesab edir ki, gərginliyin artması fonunda ABŞ İran probleminin güc yolu ilə həlli imkanlarını nəzərdən keçirir. Artıq ABŞ bu istiqamətdə tədbirlər görməyə başlayıb. “New York Times” qeyd edir ki, Yaxın Şərqdəki ABŞ-in hərbi bazalarında hərbiçilər yüksək hazırlıq vəziyyətinə gətirilib.

əl ata bilər. “Əl-Cəzirə”nin məlumatına görə, ABŞ-in B-52 bombardmançı təyyarələri Hind Okeanında Diego Qarsiya bazasında yerləşdirilib. Bundan başqa, ABŞ və onun müttəfiqləri Körfəz bölgəsində də fəallığını artırıb. ABŞ və onun müttəfiqlərinə məxsus hərbi gəmilər Bəhreynə yerləşən bəzən türk edərək açıq dənizə çıxıb. Böyük Britaniya Kral Hərbi Hava Qüvvələri də prosesə cəlb olunub. “Axios”-un məlumatına isə bildirilir ki, Netanyahu Trampın yaxın günlərdə müharibəyə qoşulmaqla bağlı qərarını gözləyir.

Yunis ABDULLAYEV

QƏRBİ AZƏRBAYCANDA İLK MİLLİ MƏTBUAT ORQANI: “LƏK-LƏK”

Qədim mədəniyyətə, zəngin ədəbi irsə malik olan İrəvanda milli mətbuatın yaranması ictimai-ədəbi fikir tariximizin inkişafında özünəməxsus yer tutur. XIX əsrin sonlarında İrəvanda yaşayan azərbaycanlı ziyalılar maarifi, mədəniyyəti, ədəbiyyatı inkişaf etdirəyən yolunu ilk növbədə məhz mətbuatda - ana dilli mətbuatın yaranmasında gördülər. Onlar bu yolda ardıcıl mübarizə aparır, əvəzsiz xidmətlər göstərirdilər. İrəvanda Azərbaycan mətbuatının, maarifçilik hərəkatının, ictimai-bədii fikrinin aparıcı simaları Mirzə Ələkbər Elxanov, Məşədi İsmayıl Hacı Kazımzadə, Mirzə Kazım Qazi Əsgərzadə, Axund Əhmədov, Mirzə Əlixan Şəmsil Hükəma, Hacı Seyid Rza Əmirzadə, Axund Məmmədbağır Qazızadə, Abbas Razi Məmmədzadə, Cabbar Əsgərzadə, Əli Məhzun Rəhimov, Mirabbas Mirbəğirov, Mirməhəmməd Mirfətullayev, Məmmədvali Qəmərlinski, Mirzə Cabbar Məmmədzadə, Axund Əbülhəsən Qazızadə, Həsənzadə Mirzə Hüseyn İrəvani, Asəf bəy Şəfibəyov, Məmmədli Nasir, Həsən bəy Qaziyev, Əkbər Rızayev və burada yaşayıb-yaradan onlarla bu kimi maarifpərvər ziyalıları öz səslərini xalqa çatdırmaq üçün ana dilində qəzet, jurnal təsis etməyin vacibliyini aydın dərk edib, bu ideyanın gerçəkləşdirilməsinə ciddi səy və təşəbbüs göstərirdi, bu yolda qələmləri ilə mübarizə aparırdılar. İrəvanda ana dilli mətbuat orqanının yaranması isə günün ən vacib məsələsinə çevrilmişdi. Bu-nu həm də mövcud dövrün ictimai-siyasi, ədəbi-mədəni proseslərində baş verən mütləq dəyişikliklər də zəruri edirdi. Lakin İrəvanda Azərbaycan ictimai, ədəbi-mədəni həyatının ən mühüm hadisələrindən olan milli mətbuatın yaranması XX əsrin əvvəllərinə təsadüf edir. İrəvan şəhərində yaşayıb-yaradan ziyalılarımız XX əsrin ikinci on illiyində bu böyük missiyanı, məsuliyyəti öz üzərlərinə götürdülər və Azərbaycan dilində fəaliyyət göstərən mətbuatın əsasını qoydular. İrəvanda milli mətbuatın yaranması isə ideyasını gerçəkləşdirmək ilk dəfə artıq növbəti İrəvanda, bütün Cənubi Qafqazda, hətta onun hüduqlarından kənarda tanınmış, yetkin qələm sahibi, jurnalist, sair Cabbar Əsgərzadə və Mirməhəmməd Mirfətullayevə nəşib olmuşdur.

Jurnalın nəşri ilə onlar, əslində bir vətəndaş olaraq xalqın qarşısında yaranmış problemləri aradan qaldırmağa, onları həll etməyə və ideyalarını həyata keçirməyə çalışmışdır. Onların əsas məqsədlərindən biri də soydaşlarımızın əksəriyyətinin düçar olduğu dini fanatizm bəlasına və cəhəlatə qarşı satirik üslub ilə mübarizə aparmaq idi. “Lək-lək” və onun səhifələrində çıxış edənlər çətinliklə də olsa bu məqsədlərinə uğurla nail olurdular. Hələ “Lək-lək”-in nəşrinə icazə alınmamışdan xeyli əvvəl Cabbar Əsgərzadə İrəvanda jurnal buraxmaq barədə yaxın dostu, görkəmli ziyalı və müəhərrir Məmmədli Sidiqi ilə məsləhətləşmiş və məktublaşmışdı. Cabbar Əsgərzadənin Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda Məmmədli Sidiqiyə aid fondada ona ünvanladığı 40-dan artıq məktubu saxlanılır. Cabbar Əsgərzadənin yazdığı məktublar Azərbaycan dilində ərəb əlifbası ilə yazılmışdır. Bu nümunələr hər birində Sidiqiye hörmət, qaradaş məhəbbəti duyulur. “Lək-lək”lə bağlı müəyyən məsələlərə aydınlıq gətirmək üçün bu epistol-yar nümunələr fakt və sənəd olaraq çox qiymətlidir. Cabbar Əsgərzadə məktublarında “Kəlniyyət”, “İqbal”, “Dirilik”, digər qəzet və jurnalların durumu, məsləhət, dövrün ziyalıları Salman Müm-təz, Seyid Hüseyn, Əliqulu Qəmküsar, Zülfüqar Hacıbəyov, Hüseyn Minasazov, Mirzəəğa Əliyev və başqaları haqqında öz fikirlərini Məmmədli Sidiqi ilə paylaşır. Həmin məktubların tanış olduqda aydın olur ki, Cabbar Əsgərzadə və Mirməhəmməd Mirfətullayev “Lək-lək”-in nəşrinə uzun müddət

hazırlanmışlar.

Bu cəhətdən Cabbar Əsgərzadənin Məmmədli Sidiqiye göndərdiyi 4 dekabr 1913, 18 fevral 1914, 16 yanvar 1914-cü il tarixli məktubları səciyyəvidir. O birinci məktubunda “Lək-lək” adlı satirik jurnal çıxarmaq istəyini və bu barədə öz fikir və düşüncələrini Məmmədli Sidiqiylə bölüşür. Məktubların bir neçəsi “Lək-lək” jurnalına

məhz molla nəsrəddinçilərin cəlb edilməsi ilə əlaqədardır. Bu epistol-yar nümunələrdə nəşrinə başlayacaq jurnalın ətrafına daha çox molla nəsrəddinçilərin cəlb edilməsini Məmmədli Sidiqiye bildirir. Məcmuənin sanballı, qüsuruz nəşri üçün Cabbar Əsgərzadənin bu məsələdə daha çox arxalandığı qüvvə məhz molla nəsrəddinçiləri idi. Bu məqsədlə daha çox tanındığı molla nəsrəddinçi yazarların jurnalda iştirakına nail olmaq üçün Məmmədli Sidiqiden onların ünvanlarını xəbər alır və tanımaqçılarını ilə isə tanış etmələrini xahiş edir. Cabbar Əsgərzadənin Məmmədli Sidiqiye ünvanladığı digər məktublarında “Lək-lək” məcmuəsinin daha geniş coğrafiyada yayılması, başqa əlaqədar məsələlərə bağlı məsləhətləşmələr və fikir mübadilələri də öz əksini tapmışdı. Məktublaşmalardan aydın olur ki, “Lək-lək”-in meydana gəlməsində və yayılmasında Cabbar Əsgərzadənin ən yaxın məsləhətçisi və istiqamətvericisi Məmmədli Sidiqi olmuşdur.

1905-ci ildə noyabr ayının 24-də çar hökuməti mətbuat və nəşriyyat haqqında yeni qanun imzaladı. “Yeni qayda”ya görə qəzet və jurnal çıxarmaq istəyən şəxslər qəzet qubernator, yaxud da qəza rəisindən (qradonaçalnik) icazə ala bilərdi. İcazə alma müddəti isə iki həftə müəyyən olunmuşdu. Qabaqçıl ziyalıları çar hökumətinin bu güzəştindən bacarıqla istifadə etməyə çalışmış, qəzet və jurnalın nəşr etmək sahəsində fəaliyyətə keçmişlər.

1913-cü ilin noyabr ayının əvvəlində Cabbar Əsgərzadə İrəvan qubernatoru Tizenhauzen qraf Vladimir Fedoroviçə orizo ilə müraciət edərək Azərbaycan dilində “Lək-lək” adlı həftəlik məcmuə dərc etməyə icazə verməyi xahiş edir. O orizo ilə birlikdə jurnalın məramnaməsini də İrəvan qubernatoruna təqdim etmişdi. Amma Cabbar Əsgərzadənin və Mirməhəmməd Mirfətullayevin nəşr etmək istədiyi jurnal icazənin verilməsi İrəvanda mətbuat müfəttişliyinin yaratdığı əngəl səbəbindən bir qədər gecikdirilmişdi. İrəvanda milli mətbuatın yaranması ilə bağlı Tiflis Mərkəzi Dövlət arxivinin 480-ci fondunda “İrəvanda tatar dilində qəzet nəşr etmək haqqında” fondun siyahısının 968 nömrəli qovluğunda 6 vərəqdən ibarət olan işdə İrəvanda ilk Azərbaycan dilli mətbuat barədə məlumatlar öz əksini tapmışdır.

Cabbar Əsgərzadənin epistol-yar nümunələrindəki bəzi fikirlərdən aydın olur ki, o, jurnalın müdiri - məsul olmaq istəməmiş, Mirməhəmməd Mirfətullayevin rətdərləşmə ilə nəşr edilməsini daha məqsədəuyğun hesab etmişdir. O, bu barədə yazır: “Mən heç vaxt müdir adını üstümə götürmək istəmiyordum və istəmərdəm də. Ancaq o razı olmadı. Hərgah mən də razı olmasaydım, o bu fikrindən vaz keçəcəkdi. O cənab hər xərci öz öhdəsinə olaraq “Lək-lək” adına bir məzhəkə jurnalı çıxarmaq istəyir”. Bu fikirlərdən həm də aydın olur ki, məcmuənin nəşri Mirməhəmməd Mirfətullayev tərəfindən maliyyələşdirilmişdir. Amma Mirməhəmməd Mirfətullayevin təkidindən və onların arasında razılıq əldə olunduqdan sonra Cabbar Əsgərzadə jurnalın redaktoru vəzifəsini öz öhdəsinə

götürüb, hər iki tərəqqipərvər ziyalı bir cəbhənin döyüşçüsü kimi eyni ideyalar uğrunda, İrəvanda Azərbaycan ədəbi-mədəni mühitinin inkişafında öz qələmi və əməli fəaliyyətləri ilə çiyin-çiyinə yaxından iştirak etmişdilər.

Məlumat üçün onu da qeyd edək ki, “Lək-lək” satirik jurnalının 2, 4-8, 10-12-ci nömrələri Əlyazmalar İnstitutunun Dövi mətbuat fondunda “9M-637” şifrəsi altında, Mirzə Fətəli Axundov adına Milli Kitabxananın arxivində isə jurnalın cəmi 2 nömrəsi mühafizə olunur.

Uzun sürən mübarizələrdən sonra “Lək-lək” satirik məcmuəsinin nəşrinə İrəvan qubernatoru tərəfindən 21 yanvar 1914-cü il tarixdə jurnalın öz proqramına uyğun olaraq icazə verilmişdir. Məcmuənin proqramında 10 - 1. baş məqalələr: 2. Şeirilər; 3. şəhər işləri; 4. Qafqaz xəbərləri; 5. teleqramlar; 6. felyetonlar; 7. poçt qutusu; 8. elanlar; 9. xarici xəbərlər; 10. Daxili xəbərlər şöbəsinəndən ibarət olmaqla hər həftə nəşr olunancağı bildirilirdi. Belə aydın proqramla mətbuat aləminə qədəm qoyan “Lək-lək” satirik jurnalı sonadək öz proqramına sadıq qalmışdır. “Lək-lək”-in nəşri İrəvanda fəaliyyət göstərən mətbuat müfəttişliyi tərəfindən nəzərdən keçirilmişdi. “Lək-lək”-in yaranma prosesinə nəzər saldıqda onun nəşrinə Cabbar Əsgərzadə, Mirməhəmməd Mirfətullayev və İrəvanın açıq fikirlili, qabaqçıl ziyalıların hələ nəçə ay əvvəlcədən hazırladığını görürük. Hətta onlar “Lək-lək”-in məslək və ideya, tərəqqipərvər istiqamətini də əvvəlcədən müəyyən etmişdilər. Hələ “Lək-lək”-in nəşrindən bir müddət əvvəl Cabbar Əsgərzadə jurnal barədə, onun abunəsi üçün “İqbal” qəzetində və digər mətbuat orqanlarında elan vermişdi. “Lək-lək”-in nəşrindən iki ay əvvəl Cabbar Əsgərzadə 4 dekabr 1913-cü il tarixdə İrəvandan Bakıya məslək və yaxın dostu Məmmədli Sidiqiye göndərdiyi məktubunda jurnalın ideya istiqaməti barədə yazırdı: “Məsləkimiz gərək məlumunuz olsun “Molla Nəsrəddin”dir. Amma səliqəmiz ayrı-ayrı vəziyyətlərdir”. Cabbar Əsgərzadənin Məmmədli Sidiqiye yazdığı məktublar və yazışmalar həm də onlar arasında olan ibarət dostluğun, ideal dostluğun möhkəmlənmə və səmimiyyətin aydın şahidlik edir. 1914-cü ilin fevral ayının 22-də Qərbi Azərbaycan mədəniyyəti və mətbuatı tarixində əlamətdar bir hadisə baş verdi. Həmin gün İrəvan ziyalılarının illər boyu həsrətlə gözlədikləri ilk mətbuat nümunəsi meydana çıxdı.

davamı növbəti sayımızda

Calal Allahverdiyev, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544 F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Azərmtəbuaatyayımı” ASC - 0124411991, “Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744
0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

İgidlik və əyilməzlik rəmzi!

Mübariz İbrahimovun şəhadətindən 15 il ötür...

Qəhrəmanlıq tariximizə adını qızıl hərfzlərlə yazdırmış bir neçə şəxsiyyət var ki, onların cəsarəti, vətənpərvərliyi və fədakarlığı uzun illər boyu xalqın yaddaşında yaşayacaq. Bu adların sırasında xüsusi yer tutan Mübariz İbrahimov təkcə Azərbaycanın deyil, bütün türk dünyasının fəxri, igidlik və əyilməzlik rəmzidir. Onun həyatı və qəhrəmanlığı Azərbaycan gənclərinə Və-

tən sevgisinin, mərdliyin və əzmkar olmağın ən bariz nümunəsi kimi göstərilir.

Bu gün Milli Qəhrəmanımızın şəhidlik zirvəsinə ucalmasından 15 il ötür. 1988-ci il fevralın 7-də doğulan qəhrəmanımız Qarabağ müharibəsi ilə həmyaşıd idi. Qəhrəmanlıq ənənələri ruhunda böyüyən Mübariz orta təhsilini şəhid Malik Piriye adına Əliabad kənd orta

məktəbində alıb. 2006-cı ilin yazında həqiqi hərbi xidmətə çağırılan gənc Mübariz Daxili Qoşunların “N” saylı hissəsinin xüsusi təyinatlı bölüyündə atıcı əsgər olub, həqiqi hərbi xidmətini çavuş rütbəsində başa vurub. 2009-cu ildə yenidən, bu dəfə gizir kimi orduda xidmətə başlayıb. Çox keçmədən öz arzusu ilə cəbhə bölgəsindəki hərbi hissələrdən birinə xidmətə göndərilib.

Ailədən gələn Vətən məhəbbəti

Mübariz İbrahimovun ailəsi onun həyatı və formalaşmasında xüsusi rol oynayıb. Atası Ağakərim İbrahimov, ailənin başçısı kimi övladlarına milli-mənəvi dəyərlər aşılamaqda daim nümunə olub. Mübarizin anası da qayğıkeşliyi, səbr və dözümlü ilə övladları-

nın tərbiyəsində böyük pay sahibi idi. Ailənin hər bir üzvü ilə yaxın münasibətdə olan Mübariz, ata-ana sevgisi və ailə dəstəyi ilə böyümüşdü. Uşaqlıqdan ailəsində səmimiyyət, qarşılıqlı hörmət və birlik mühiti hökm sürüb. Qardaşları və bacısı ilə

isti münasibətləri, valideynlərinə dərin ehtiramı Mübarizi həm ailə içində, həm də cəmiyyətdə nüfuzlu bir gəncə çevirib.

Ailə daxilində Mübariz həm qayğıkeş övlad, həm məsuliyyətli qardaş, həm də dost kimi sevilirdi. Onun ailə üzvlərinə olan sevgisi, onların qayğısına qalması, çətinlik zamanı birgə olması ailənin bütün üzvlərinin xatirələrində iz qoyub. Hətta hərbi xidmətdə olduğu dövrə belə, ailəsinə məktub yazır, onların vəziyyətini ilə maraqlanırdı.

Şəhidlik zirvəsinə ucaldıqdan sonra Mübarizin ailəsi həm böyük qürur, həm də böyük kədər yaşayıb. Onlar oğullarının Vətən üçün etdiyi fədakarlıqdan qürur duyduqlarını hər zaman bəyan ediblər.

Onun şəxsi həyatı ailə, dostluq, vətənpərvərlik, səmimiyyət və mərdlik dəyərləri üzərində qurulmuşdu. Sadə, iddiasız, dostlarına və ətrafına daim kömək etməyə hazır insan kimi tanınıb. Ailə və şəxsi həyatında Mübariz hər zaman dürüst, saf və səmimi olub, özü kimi olmağa üstünlük verib. Onun həyat tərzı və ailəyə münasibəti bu gün də gənclər üçün örnekdir.

Sonuncu məktub...

2010-cu il, iyunun 18-dən 19-na keçən gecə Tərtər rayonunun Çaylı kəndi yaxınlığında 22 yaşlı gizir Mübariz İbrahimov döyüş növbəsində olduğu vaxt düşmən tərəfindən atəşkəs rejiminin pozulması nəticəsində başlanan atışmada şəxsi rəşadət nümayiş etdirir. Təkbəşinə təmas xəttinin bir kilometrlik mənzilə qədər irəliləyən Mübariz düşməni qarşı istifadə edərək 5 saat təbətək döyüşür. Düşməni çox ağır itkilərə məruz qoyur. Azərbaycan döyüşçüsü səhərə yaxın qeyri-bərabər döyüşdə qəhrəmancasına şəhid olur.

Bu sətirlər Mübarizin evlərinə gön-

dərdiyi son məktubundandır: “Canım atam və anam. Məndən sənə də yazmaq istəyirəm. Mənim üçün bol-bol dua edin. Vətənin dar günündə artıq üreyim dözmür. Al-laha xatir bunu etməliyəm. Ən azından üreyim sənəlik tapar. Şəhid olanadək düşmənin üzərinə gedəcəyəm. Şəhid olsam - ağlamayın. Əksinə, sevinin ki, o mərtəbəyə yüksəldim... Vətən sağ olsun. Oğlunuz Mübariz. Haqqınızı halal edin”.

Bu gün Mübariz İbrahimovun ruhu şadıddır. Çünki onun da qəhrəmanlığından ilham alan igid oğullarımız 2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində torpaqlarımızı düşməndən azad edərək şanlı Qələbə qazandılar.

İctimaiyyətin reaksiyası və beynəlxalq əks-səda

Mübariz İbrahimovun qəhrəmanlığı bütün Azərbaycanda böyük səs-küyə səbəb oldu. Onun şəhidliyi və göstərdiyi igidlik Azərbaycan xalqının birliyi və Vətən sevgisini bir daha nümayiş etdirdi. Mübariz İbrahimovun cəsədi qaytarıldıqdan sonra minlərlə insan onun dəfn mərasimində iştirak etdi və onu son mənzilə yola saldı. Şəhidin qəhrəmanlığı təkcə Azərbaycanda deyil, bütün Türk dünyasında, o cümlədən Türkiyədə də geniş əks-səda doğurdu.

Mübariz İbrahimovun adı Azərbaycan gəncləri üçün əbədi bir nümunə oldu. Onun adı daşıyan küçə, məktəb və parklar yaradıldı. Həmçinin onun qəhrəmanlığının unudulmaması üçün müxtəlif tədbirlər, konfranslar və anim mərasimləri təşkil edilir.

Mübariz İbrahimovun həyatı və irsi Azərbaycan xalqının yaddaşında və milli kimliyində əbədi yer alacaq. Onun adı gələcək nəsillər üçün həmişə vətənə sədaqət, mərdliyin və qəhrəmanlığın simvolu kimi yaşayacaq.

Mübariz İbrahimovun həyatı və qəhrəmanlığı Azərbaycan xalqının milli kimliyinin və vətənə bağlılığının ən parlaq təcəssümüdür. Onun igidliyi təkcə bir fərdin deyil, bütün bir xalqın irdəsinin və gücünün göstəricisidir. Mübariz İbrahimovun adı gələcək nəsillər üçün vətənpərvərliyin, qəhrəmanlığın və əyilməzliyin simvolu olaraq daim yaşayacaq. Bizlər üçün Mübariz ölməyib. Hər bir şəhidimiz kimi Mübariz İbrahimov da əbədiyaşardır...

Yeganə BAYRAMOVA

Mübarizin şücaətinə verilmiş layiqli qiymət

Prezident İlham Əliyevin 22 iyul 2010-cu il tarixli Sərəncamı ilə gizir Mübariz İbrahimova ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilib, “Qızıl Ulduz” medalı, “Vətən övladı” qızıl ordeni ilə təltif edilib. O, həmçinin Azərbaycanda ilin adamı mükafatına layiq görüldü. İgid Mübarizin düşmən tərəfdə qalmış nəşi bir müddət sonra Ali Baş Komandanın qətiyyətli sərəncamı sayəsində alınaraq doğma Vətənə qaytarılıb.

Prezident İlham Əliyev qəhrəmanla vida mərasimindəki nitqində

onun əbədiyyət yolçuluğunu yüksək qiymətləndirib: “Mübariz yaxşı bilirdi ki, o döyüşdən sağ-salamat çıxma bilməyəcək. Ancaq Vətən, torpaq sevgisi, onda olan vətənpərvərlik ruhu onu şəhidlik zirvəsinə ucaltdı. Mübariz bütün gənclər üçün örnekdir, nümunədir... Bizim ordumuzda minlərlə, on minlərlə Mübariz kimi, Fərid kimi qəhrəmanlar var... Azərbaycan Ordusu Cənubi Qafqazda ən qüdrətli, ən peşəkar, ən mübariz ordudur və şəhidlərimizin qəhrəmanlığı bunu bir daha sübut edir”.

Ziyarətgaha çevrilmiş ev...

Milli Qəhrəmanın xatirəsinin əbədləşdirilməsi məqsədilə doğulub boya-başa çatdığı Biləsuvar rayonunda lisey kompleksinə və küçələrdən birinə onun adı verilib.

15 ilə yaxındır ki, Əliabad kəndini Mübarizin kəndi adlandırırlar. Milli Qəhrəmanın ata evinin həyatında onun ev-muzeyi tikilib. Bura gələn hər kəs ondan xatirə qalmış əşyalarla, fotoqışıyla tanış olur, qəhrəmanın əziz xatirəsinə sonsuz ehtiramını bildirir.

Azərbaycan və Türkiyə idman sahəsində əməkdaşlığı müzakirə edib

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov Türkiyə-Azərbaycan Gənclər və İdman Əməkdaşlıq İşçi Qrupunun

nümayəndələri ilə görüşüb. Nazirliyin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, F.Qayıbov Azərbaycan ilə Türkiyə arasında dostluq və qarşılıqlı münasibətlərinin gənclər və idman sahəsində də uğurla davam etdiyini vurğulayıb. Türkiyə gənclər və idman nazirinin müavini Enes Eminoglu ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin möhkəmlənməsində işçi qrupunun əhəmiyyətini qeyd edib. Görüş zamanı iki ölkə arasında gənclər və idman sahəsində əməkdaşlıq məsələləri, birgə layihələrin həyata keçirilməsi imkanları və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi müzakirə olunub.

“Bornmut”un sol cinah müdafiəçisi Miloş Kerkez “Liverpool”a keçməyə yaxındır. Apasport.az xəbər verir ki, klublar transferin bütün şərtləri ilə bağlı razı-

Millimizin Belarus yığması ilə keçirəcəyi oyunların yeri açıqlanıb

İyunun 25-dən iyulun 2-dək Minskə təlim-məşq toplanışında olacaq qadın futbolçulardan ibarət Azərbaycan milli komandasının Belarus yığması ilə keçirəcəyi yoldaşlıq oyunlarının yeri, başlanma vaxtı və hakimləri müəyyənləşib.

Bu barədə AFFA məlumat yayıb.

İyunun 28-də Jodinodakı “Torpedo” stadionunda keçiriləcək ilk görüş Bakı vaxtı ilə saat 19:00-da başlanacaq. İyulun 1-dəki

qarşılaşma isə Bakı vaxtı ilə saat 17:00-da Minskə yerləşən “Traktor” stadionunda təşkil olunacaq. Hər iki matçı rusiyalı Vera Opeykina idarə edəcək. Ona həmyerliləri Yekaterina Kuroçkina və İrina Çeçenina köməklik göstərəcəklər. Ehtiyat hakim funksiyasını isə belaruslu Volqa Blotskaya yerinə yetirəcək.

“Liverpool” yeni müdafiəçi üçün 47 milyon avro ödəyəcək

liğa gəlirlər. İddialara görə, “qırmızılar” “Bornmut”a 47 milyon avro ödəyəcək. Artıq futbolçunun özü ilə də razılıq əldə olunub. 21 yaşlı futbolçu ötən mövsüm “Bornmut”un heyətində 41 oyuna çıxıb, 2 qol vurub və 6 məhsuldar ötürmə edib.

“Qarabağ”ın UEFA Çempionlar Liqasının II təsnifat mərhələsindəki rəqibi müəyyənləşib.

Apasport.az xəbər verir ki, İsveçrənin Nyon şəhərində keçirilən püşkatmanın nəticəsinə görə, Ağdam klubu “Şelburn” (İrlandiya) - “Linfield” (Şimali İrlandiya) cütünün qalibi ilə qarşılaşacaq. Təmsilçimiz ilk oyuna səfərdə, cavab oyununda isə doğma azarkeşləri qarşısında çıxacaq. Qeyd edək ki, II təsnifat mərhələsində ilk görüş iyulun 22-də və ya 23-də, cavab qarşılaşması 29-da və ya 30-da baş tutacaq.

“Qarabağ”ın Çempionlar Liqasında ilk rəqibi bəlli oldu

2025/26 UEFA CHAMPIONS LEAGUE CHAMPIONS PATH PAIRINGS

THE NEW SAINTS (WAL) SKENDIJA (MKD)	FCB (ROU) INTER ESCALDES (AND)
SK SLOVAN BRATISLAVA (SVK)	VIRTUS (SMR) ZIRINJSKI (BIH)
SHELBORNE (IRL) LINFIELD (NIR)	QARABAĞ (AZE)